

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA HUMANITNÍCH STUDIÍ

Studium humanitní vzdělanosti

Kateřina Stránská

**Dům národnostních menšin a mediální prezentace
jejich aktivit**

Bakalářská práce

Vedoucí práce: PhDr. Dana Bittnerová, CSc.

Praha 2021

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem práci vypracovala samostatně pod vedením PhDr. Dany Bittnerové, CSc. Všechny použité prameny a literatura byly řádně citovány. Práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 30. července 2021

.....

Podpis

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala PhDr. Daně Bittnerové, CSc., za odborné vedení této práce a její ochotu a pomoc v podobě cenných připomínek a rad při mém výzkumu.

Dále bych chtěla poděkovat svému přítelovi za jeho bezpodmínečnou podporu.

Abstrakt

Tato bakalářská práce se zabývá koncepty etnicity a nacionalismu, vztahem národního státu k národnostním menšinám, aktivitami národnostních menšin v České republice a způsoby, jakými jsou prezentovány v mediálním prostředí. V teoretické části pracuji s pojmy etnicita, nacionalismus a národní stát, národnostní menšina a média. V metodologické a empirické části pak prezentuji svůj vlastní výzkum, ve kterém analyzuji aktivity národnostních menšin v České republice pořádané pod záštitou Domu národnostních menšin a mediální prezentaci těchto a dalších aktivit na webových a facebookových stránkách Domu národnostních menšin.

Klíčová slova

Národnostní menšiny, etnicita, národní stát, média, kulturní akce.

Abstract

This bachelor thesis deals with the concepts of ethnicity and nationalism, with the relationship between the nation state and national minorities, with the activities of national minorities in the Czech Republic and with the ways in which those activities are presented in the media environment. In the theoretical part I define the concepts of ethnicity, nationalism and nation state, national minority and media. In the chapters dedicated to methodology and research I explain the design of my research, in which I analyse the activities of national minorities in the Czech Republic organized under the auspices of the House of National Minorities and the media presentation of these and other activities on the website and the Facebook page of the House of National Minorities.

Keywords

National minorities, ethnicity, nation state, media, cultural events.

Obsah

1. Úvod	7
2. Teoretická část	8
2.1 Etnicita	8
2.1.1 Etnická skupina.....	8
2.1.2 Etnická identita a organizace	9
2.1.3 Čtyři úrovně etnického začlenění.....	9
2.1.4 Vztah etnických menšin k většinové společnosti.....	10
2.2 Nacionalismus a národní stát	10
2.2.1 Vznik nacionalismu	11
2.2.2 Národ / národní stát	11
2.2.3 Vztah národního státu k etnickým menšinám	12
2.3 Národnostní menšina.....	13
2.3.1 Představení národnostních menšin v České republice.....	13
2.3.1.1 Běloruská národnostní menšina	14
2.3.1.2 Bulharská národnostní menšina	14
2.3.1.3 Chorvatská národnostní menšina.....	15
2.3.1.4 Maďarská národnostní menšina	15
2.3.1.5 Německá národnostní menšina	16
2.3.1.6 Polská národnostní menšina	16
2.3.1.7 Romská národnostní menšina	17
2.3.1.8 Rusínská národnostní menšina	18
2.3.1.9 Ruská národnostní menšina	18
2.3.1.10 Řecká národnostní menšina.....	19
2.3.1.11 Slovenská národnostní menšina	19
2.3.1.12 Srbská národnostní menšina	20
2.3.1.13 Ukrajinská národnostní menšina.....	20
2.3.1.14 Vietnamská národnostní menšina.....	21
2.3.2 Práva národnostních menšin	21
2.3.2.1 Rada vlády pro národnostní menšiny.....	23
2.3.3 Instituce a organizace národnostních menšin.....	23
2.3.3.1 Rodina a přátelství.....	23
2.3.3.2 Vlastní instituce.....	23
2.3.3.3 Instituce iniciované většinovou společností.....	24

2.4 Média	25
2.4.1 Virtuální komunity	25
2.4.2 Facebook.....	25
2.4.3 Realita zobrazovaná médii.....	26
2.4.4 Mediální zobrazení národnostních menšin v České republice.....	27
3. Metodologická část.....	29
3.1 Výzkumné otázky	29
3.2 Výzkumná strategie	29
3.3 Výzkumný vzorek.....	30
3.3.1 Webové stránky Domu národnostních menšin.....	31
3.3.2 Facebookové stránky Domu národnostních menšin	31
3.4 Analýza dat	31
3.5 Etika a zhodnocení výzkumu.....	32
4. Empirická část	33
4.1 Kulturní akce	33
4.2 Multikulturní vzdělávací programy.....	45
4.3 Analýza dat	46
4.3.1 Typy akcí.....	46
4.3.2 Organizátoři akcí.....	47
4.3.3 Adresáti akcí.....	47
4.3.4 Oblast podpory.....	47
4.3.5 Zpřítomnění etnicity	48
4.3.6 Menšiny	48
5. Závěr	49
Bibliografie.....	53

1. Úvod

Ve své práci se věnuji problematice národnostních menšin, které jsou přítomny na území České republiky. V teoretické části jako první rozebírám pojem etnicity, protože jeho pochopení je důležité pro porozumění důležitosti a podstaty těchto aktivit. Dále stručně objasňuji vznik a účel nacionalismu, proč nacionalismus zvýraznil odlišné etnické skupiny a jaký postoj může vůči těmto etnickým menšinám na svém území národní stát zaujmout. Jedním z těchto možných postojů je přiznání statusu národnostní menšiny a možnost příslušníků takovýchto menšin se ke své národnosti přihlásit; tuto možnost poskytuje i Česká republika. Dále v kapitole 2.3 *Národnostní menšina* mluvím o právech, které ČR těmto národnostním menšinám garantuje, o jejich institucích a také ve zkratce nastiňuji historii jednotlivých menšin na našem území. V poslední kapitole teoretické části hovořím o virtuálních komunitách, o médiích a o tom, jakým způsobem mohou média zobrazovat realitu.

Významnou agendou národnostních menšin jsou aktivity, skrze které menšiny manifestují svoji přítomnost v prostoru České republiky. Platforem a médií, v rámci kterých se tak děje, je více. V rámci svého výzkumu jsem se proto zaměřila konkrétně na webové stránky Domu národnostních menšin Praha, potažmo na jejich stránky facebookové. Dům národnostních menšin skrze tyto platformy vytváří prostor pro činnost a manifestaci menšinového života v Praze a garantuje ho všem 14 státem uznaným národnostním menšinám. Díky aktivitám, které jsou v rámci Domu národnostních menšin realizovány, mají lidé příležitost zůstat v kontaktu se svojí kulturou, tradicemi a jazykem i na území České republiky, stejně jako je příslušníkům majority umožněno setkat se a seznámit se s etnickou diverzitou v ČR. Ve své práci se konkrétně zaměřuji na mediální prezentaci těchto aktivit.

Toto téma jsem si pro svoji práci zvolila, neboť etnicita a odlišné etnické skupiny žijící pospolu jsou ve 21. století aktuálními tématy. Považuji za důležité lépe poznat kulturu odlišných etnických skupin, poněvadž v tom spatřuji cestu k vzájemnému porozumění a respektu.

2. Teoretická část

2.1 Etnicita

Pro tradiční vymezení etnické skupiny podle Anthony D. Smitha (1986) můžeme použít čtyři charakteristiky. Zaprvé jde o společenství, které je schopné sebereprodukce. Dále členové tohoto společenství mají sdílené kulturní hodnoty, které si dále předávají společnými kulturními formami. Také musí existovat společný prostor sociální interakce a komunikace a jako poslední se s ním členové tohoto společenství sami identifikují, stejně jako jsou takto identifikováni ostatními lidmi. Fredrik Barth (2016) tomuto pojetí vyčítá to, že nám nenabízí vysvětlení fenoménu etnických skupin a tomu, kde se nachází jejich místo ve společnosti a kultuře. Dále tato definice implikuje to, že jednotlivé etnické skupiny vyvíjejí svoje vlastní společensko-kulturní formy víceméně izolovaně, a to z velké části v reakci na jejich lokální ekologické faktory (Barth 2016).

Fredrik Barth etnicitu nechápe esencialisticky, jako kvalitu, kterou jedinec či skupina získává narozením či volbou, ale vnímá ji jako princip vztahu. Zdůrazňuje, že se jedná o způsob vymezení jedné skupiny od druhé, kdy jsou pro ustanovení hranice používány takové kulturní prvky, které jsou odlišné a tedy odlišnost skupiny manifestují. Při zkoumání etnicity bychom se neměli zaměřovat pouze na tyto kulturní prvky, ale spíš na společenské hranice udržované mezi skupinami; fakt, že jsou tyto etnické hranice i nadále udržovány, značí jistý sociální význam (Eriksen 2008). Eriksen (2008) dále mluví o tom, že v dnešní moderní, resp. globální společnosti, si sice jednotlivé skupiny jsou bližší a pravidelně se stýkají, ale společně s tím etnická identita či vědomí a spolu s nimi i odlišnosti mezi jednotlivými kulturami nabývají na významu.

2.1.1 Etnická skupina

V běžném kontextu můžeme pojmu etnická skupina rozumět jakožto menšinové skupině, která se kulturně liší od většinové společnosti (Eriksen 2008). Etnické skupiny mohou být vnímány jako forma sociální organizace díky tomu, že etnická identita může sloužit ke kategorizaci osob. Důležitými kulturními charakteristikami nejsou objektivně pozorovatelné podobnosti a odlišnosti, nýbrž ty, které za důležité považují právě aktéři dané sociální interakce; o jaké konkrétní charakteristiky se bude jednat nelze předem předpovídat. Etnické kategorie mohou a zároveň nemusí mít vliv na způsob chování,

mohou působit v rámci veškerého sociálního života či jenom v některých jeho sférách (Barth 2016).

Hranice etnických skupin nejsou založeny čistě na teritoriálních hranicích (ba ani nejsou nutnou podmínkou). Etnické hranice figurují v sociálním životě, organizují jednání a sociální vztahy. Jsou udržovány díky společné etnické identifikaci příslušníků určité skupiny a jejich (i jen potenciálním) sociálním vztahům. Dále jsou hranice udržovány při sociálním kontaktu mezi příslušníky rozdílných skupin; rozdílná etnická příslušnost je v tomto případě významná, jestliže z ní plynou zřetelné odlišnosti v jednání (Barth 2016).

Barth dále dokazuje, že mohou existovat polyetnické společnosti, hranice mezi etnickými společnostmi mohou být překračovány a definiční charakteristiky určité etnické skupiny nemusejí být zcela společné pro všechny její příslušníky (Eriksen 2016).

2.1.2 Etnická identita a organizace

Etnická identita poskytuje příslušníkům etnické skupiny skrze společnou minulost a tradice pocit kulturní sounáležitosti a bezpečí, dojem, že etnická skupina je něco přirozeného a věčného. Díky této ideologii etnicita obsahuje kromě etnické identity také politickou (organizační) stránku. Důležitost etnicity může být pro jednotlivé společnosti relativní. V takových společnostech, kde jsou všechny zdroje v rukou určitých etnických skupin a etnicita je tak tedy důležitým faktorem jak v běžném životě, tak i v politice, je etnicita samozřejmě důležitější než ve společnostech, kde etnické odlišnosti nemají na politiku vliv (Eriksen 2008).

Někteří vědci tvrdí, že etnické organizace jsou právě jen důsledek či jakási obdoba onoho pocitu kolektivní sounáležitosti. Abner Cohen pak naopak tvrdí, že etnicita by bez jakéhokoliv organizačního základu neexistovala a že pocit etnické sounáležitosti vzniká právě v důsledku společenských a politických procesů (Eriksen 2008).

2.1.3 Čtyři úrovně etnického začlenění

Z důvodu různé důležitosti etnicity pro různé společnosti existují čtyři stupně etnického začlenění, vypracované Donem Handelmanem (Eriksen 2008):

- a) *etnická kategorie*, kde je etnická identita reprodukována v rámci příbuzenství a má nepodstatný společenský význam mimo toto příbuzenství či domácnost,

- b) *etnická síť*, která přesahuje rámec příbuzenství a využívá se třeba při vyhledávání partnera, bydlení nebo práce,
- c) *etnická asociace*, jejíž podstatou je organizace soustředěná na společné cíle etnické skupiny,
- d) *etnická komunita* jakožto nejvyšší stupeň etnického začlenění, ve které má etnická skupina kromě výše zmíněných zároveň i svoji jasně danou společnou územní základnu.

2.1.4 Vztah etnických menšin k většinové společnosti

Etnické menšiny mají při snaze o to, stát se součástí většinového sociálního systému, možnost výběru ze tří strategií (Barth 2016):

- a) možnost pokusit se stát součástí již ustanovené většinové společnosti a kultury,
- b) možnost přijmutí a přizpůsobení se menšinovému statusu a „skrývání“ svých kulturních odlišností při kontaktu s většinovou společností ve snaze redukovat své znevýhodněné postavení,
- c) možnost své kulturní odlišnosti naopak zvýraznit a pokusit se vytvořit nové / více rozvinout již existující pozice a vzorce strukturace aktivit.

V případě první strategie etnická skupina může přijít o zdroj své vnitřní diverzifikace, získat nízkou pozici v celkovém společenském systému a mít pouze omezený kontakt s většinovou společností. Druhá strategie pravděpodobně povede k asimilaci menšiny a znemožní vznik polyetnické organizace. Díky třetí strategii vznikají hnutí či dokonce až nové státy (Barth 2016).

2.2 Nacionalismus a národní stát

Moderní společnost je spojena se vznikem národního státu a spolu s tím i s nacionalismem; ideologií, která se prosadila po celém světě, resp. začala určovat hranice společenství a geografické hranice. Prakticky všechny podoby nacionalismu jsou druhem etnické ideologie (Eriksen 2008). Antropologové nacionalismus zpravidla chápou jako ideologii, která vznáší nárok, aby kulturní hranice byly totožné s hranicemi politickými – tj. stát a kultura v něm žijících občanů by se měly překrývat. Tato ideologie politicky mobilizovala obyvatelstvo a nacionalismus je tak tím, co v moderní společnosti přispělo k vytváření národních států (Gellner 1993). Právě nacionalistická teze o kultuře společné

všem příslušníkům jedné společnosti vede k pocitu vzájemné solidarity v této společnosti (Eriksen 2008). Etnicita hrála klíčovou roli ve vytváření pocitu blízkosti v rámci národního státu a tím tedy i roli ve vytváření národního státu samotného (Gellner 1993).

Nacionalismus také podpořil elity a vznik vysoké kultury, která se stala dominantní v rámci prostoru, který náležel k národnímu státu (Gellner 1993). Jak píše Eriksen (2008), zároveň ale zvýraznil na svém území etnické skupiny, které se nehlásily k vládnoucímu národu, a tak se náhle ocitly v menšinovém postavení. Přístupy národního státu k těmto nevládnoucím etnickým menšinám se zabývám v podkapitole 2.2.3 *Vztah národního státu k etnickým menšinám*.

2.2.1 Vznik nacionalismu

Podle Gellnera (1993) nacionalismus vzniká jako nevyhnutelná reakce na industrializaci a to, že se lidé v důsledku zvýšené společenské mobility odpoutávali od svých původních vazeb, tj. vazeb k rodině, náboženství a lokálním komunitám. To vyžadovalo nový způsob sociální organizace, kterou společnosti nabídl právě nacionalismus. Národní stát má v rukou sociální kontrolu, socializaci jeho čle nů a již zmíněnou skupinovou solidaritu. Člověk je nyní vázaný nikoliv k lidem, které zná osobně, ale k něčemu, co je pojmem poněkud abstraktnějším; k národu (Eriksen 2008). Anderson (2002) v tomto smyslu hovoří o pomyslném společenství či imaginární komunitě (imagined community), a zdůrazňuje, že pocit blízkosti uvnitř národa je založen na imaginaci, nikoliv na reálné známosti všech členů tohoto národa. Tento pocit blízkosti vůči ostatním členům národa má ve státě svoji funkci; stát tak snáze funguje jako celek. Eriksen (2008) mimo jiné mluví o národě jako o určité metafoře pro příbuzenskou skupinu, která příslušníkům této skupiny poskytuje socializaci a pocit bezpečí. Spolu s tím je od příslušníků vyžadována jistá loajalita ke svému národu; např. ve válkách jsou lidé ochotní pro svůj národ pokládat své životy či brát životy jiných, stejně jako jsou to samé ochotní podniknout právě pro své rodiny (Eriksen 2008).

2.2.2 Národ / národní stát

V nacionalistické ideologii figuruje etnická skupina, které se ale zároveň domáhá práva na vlastní stát – v tom je teoreticky rozdíl mezi nacionalismem a etnicitou. V praxi může rozdíl mezi nimi být komplikovanější, např. někteří členové etnické skupiny se

mohou dožadovat nezávislosti, zatímco další členové té samé skupiny považují svou existenci a práva v rámci již existujícího národního státu za dostačující. Dále jsou pojmy národ a etnická skupina v každodenní řeči či médiích neustále zaměňovány jeden za druhý (Eriksen 2008).

Národní stát je založen na již zmiňované tezi nacionalismu o tom, že hranice státu by měly být shodné s jeho kulturními hranicemi. Národní stát má dále byrokratickou správu, kodifikované zákonodárství a jeho občané jsou si rovnoprávní. Stát může legitimně použít násilí, prosazovat zákony a pořádek a vybírat daně. Jeho občané jsou vzděláváni v rámci jednotného vzdělávacího systému, stýkají se na společném trhu práce a ve většině národních států používají oficiální národní jazyk. Národní stát na rozdíl od společností založených na příbuzenství zahrnuje ohromné množství lidí – zpravidla několik milionů. Dalším oblastí, ve které se moderní národní státy liší, je problematika etnických menšin; v předchozích státních útvarech nebyla etnická pluralita považována za tolik problematickou a nekladl se až tak vysoký důraz na unifikaci a standardizaci uvnitř státu (Eriksen 2008).

Hroch (1999) zmiňuje šest charakteristik moderního národního státu. V první řadě má hierarchickou sociální strukturu, odpovídající úrovni socio-ekonomického vývoje daného národa, která zahrnuje jak lidové vrstvy, tak i vzdělané elity. Důležitou podmínkou toho ale je, že jeho členové jsou zároveň rovnoprávní. Národní stát poté má svoje území s danými hranicemi, které jeho příslušníci znají a vnímají ho jako své. K dorozumívání se uvnitř národního státu užívá kodifikovaného národního jazyka. Také existuje již zmiňovaná vysoká kultura, která je považována za národní. V neposlední řadě se příslušníci národního státu ztotožňují s národem a jeho kolektivními dějinami.

2.2.3 Vztah národního státu k etnickým menšinám

O etnické menšině Eriksen (2008) mluví jako o skupině existující jako etnická kategorie, která v národním státě nemusí být nutně v menšinové počtu vůči většinové společnosti; míní se tím spíše její politická podřízenost. Národní stát může k těmto etnickým menšinám na svém území přistupovat různými způsoby. S výjimkou v minulosti docela častého fyzického vyhlazení menšiny existují další tři hlavní typy strategií: segregace, asimilace a integrace (Eriksen 2008).

Segregace menšiny znamená její fyzické oddělení od většinové společnosti, toto oddělení je často provázeno i negativními stereotypy a znehodnocováním segregované

menšiny. Příkladem této strategie je tzv. apartheid, který byl v minulosti uplatňován v jižní Africe.

Další možností je asimilace, která může být jak vynucená, tak i dobrovolná. V případě tělesných (rasových) odlišností pak může být prakticky nedosažitelná. Asimilace může konečně vést k celkovému vymizení menšiny, která následkem asimilačním procesem splynula s většinovou společností.

Jistým střední cestou mezi těmito možnostmi je pak integrace. Ta se obvykle projevuje účastí většiny i menšiny ve společných institucích a skupinová identita je chápána jako určitá míra kulturní odlišnosti.

2.3 Národnostní menšina

Jedním ze způsobů, jak stát přistupuje k etnickým menšinám na svém území, je přiznání statusu národnostní menšiny, přičemž podmínkou je státní příslušnost členů menšiny k danému státu. Bez státní příslušnosti by se jednalo pouze o etnickou menšinu (Kokaisl 2014). Národnostní menšinu tedy tvoří občané daného státu, kteří se hlásí k jiné národnosti, jež je zároveň státem uznávána.

V České republice je národnostní menšina podle zákona definována jako *„společenství občanů České republiky žijících na území současné České republiky, kteří se odlišují od ostatních občanů zpravidla společným etnickým původem, jazykem, kulturou a tradicemi, tvoří početní menšinu obyvatelstva a zároveň projevují vůli být považováni za národnostní menšinu za účelem společného úsilí o zachování a rozvoj vlastní svébytnosti, jazyka a kultury a zároveň za účelem vyjádření a ochrany zájmů jejich společenství, které se historicky utvořilo“* (Vláda České republiky 2001, § 2). Dle tohoto právního vymezení se na území České republiky oficiálně nachází celkem 14 národnostních menšin: běloruská, bulharská, chorvatská, maďarská, německá, polská, romská, rusínská, ruská, řecká, slovenská, srbská, ukrajinská a vietnamská (Vláda České republiky 2014).

2.3.1 Představení národnostních menšin v České republice

Některé z národnostních menšin na území ČR patří mezi tzv. a utochtomní národnostní menšiny. Jedná se o takové menšiny, které se na našem území vyskytují tradičně, již po několik generací. Bednařík (2020) jako o autochtonních hovoří o německé a polské národnostní menšině.

V následujícím výčtu u každé národnostní menšiny uvádím stručný historický přehled dané menšiny na českém území a také její spolky – a to s akcentem na Prahu.

2.3.1.1 Běloruská národnostní menšina

K první vlně běloruské emigrace do tehdejšího Československa došlo po obsazení běloruského území Rudou armádou po roce 1918. V roce 1921 bylo běloruské území rozděleno mezi Polsko a Rusko, což vedlo k všeběloruské konferenci v Praze roku 1921, kde běloruští emigranti toto rozdělení odmítali a požadovali zřízení samostatného běloruského národního státu. Praha se taktéž stala sídlem exilové Rady Běloruské lidové republiky. Kromě politiků do Prahy přijížděli za účelem studia i běloruští studenti. V letech následujících po druhé světové válce běloruská emigrace do Československa vymizela. Její další vlna se objevila až po roce 1994, kdy se v Bělorusku k moci dostal Alexandr Lukašenko a řada Bělorusů v České republice získala politický azyl (Bednařík 2020). V ČR se Bělorusové stali národnostní menšinou v roce 2013 poté, co v roce 2010 sami podali žádost, aby k nim stát takto přistupoval. V aktuální době v Česku funguje několik běloruských kulturních spolků a sdružení, jsou jimi spolek Pahonia, Osvětový spolek Skaryna a Běloruský kutok (Magistrát Hlavního města Prahy 2020).

2.3.1.2 Bulharská národnostní menšina

Již ve druhé polovině 19. století začala probíhat oboustranná migrace mezi českým a bulharským územím. Po druhé světové válce mělo Československo nedostatek zemědělských sil v pohraničí a proto došlo k významné bulharské migrační vlně; na základě smlouvy z roku 1946 do Československa z Bulharska dorazilo několik tisíc námezdních dělníků a část z nich se zde usídlila natrvalo. Druhá (a poslední) taková migrační vlna dělníků na základě smlouvy proběhla v roce 1957, následující migrace Bulharů do Čech již byla individuální. Od 90. let do České republiky z Bulharska přichází znatelný počet ekonomických migrantů (Bednařík 2020). Mezi bulharské spolky sídlící v Praze patří Asociace bulharských spolků v ČR, Bulharská pravoslavná obec v České republice, Bulharská kulturně osvětová organizace Sv. Cyrila a Metoděje v Praze, Vazraždane, Spolek Zaedno, Bulharská beseda, Křesťanské sdružení Bulharů v České republice Svatého Nikolaje Mirlikijského Divotvůrce, Bulharský kulturně osvětový klub v Praze. Mezi spolky sídlící v jiných městech patří Sdružení pro Bulharsko, Pirin,

Bulharský spolek Brno, Bulharský kulturní klub pro Moravskoslezský kraj, Cyril a Metoděj, Bulharský klub Mladá Boleslav (Magistrát Hlavního města Prahy 2020).

2.3.1.3 Chorvatská národnostní menšina

V případě chorvatské menšiny se jedná zejména o potomky obyvatel, kteří ze své vlasti odešli již v 16. století a usídlili se v několika vesnicích na Moravě. Jednalo se o zemědělce, pracující např. ve vinařství, kteří si udržovali své původní zvyky a tradice a chorvatské národní povědomí. Jelikož ve volbách 1935 většina Chorvatů podlehla německé propagandě a hlasovala pro Sudetoněmeckou stranu, Chorvaté byli po druhé světové válce obviněni z národní zrady a došlo k vysídlení chorvatských obcí a přesídlení jejich obyvatel do vnitrozemí a k tlaku na jejich následnou asimilaci, ačkoliv si i nadále udržovali své národní cítění, zvyky a jazyk. V roce 1991 v Česku vzniklo Sdružení občanů chorvatské národnosti. V Jevišovce se nachází muzeum moravských Chorvatů, které zároveň funguje také jako Dům chorvatské menšiny (Bednařík 2020). Na území České republiky fungují Sdružení občanů chorvatské národnosti v ČR a Česko-chorvatská společnost. Chorvatskými folklorními tradicemi se zabývá národopisný soubor Pálava (Magistrát Hlavního města Prahy 2020).

2.3.1.4 Maďarská národnostní menšina

Jedná se o jednu z nejmladších menšin v České republice. Po vzniku Československa v roce 1918 byli původně menšinou na Slovensku, z níž se v následujících letech část dostala i na Moravu a do Čech. V roce 1945 všichni Maďaři v Československu přišli o československé státní občanství, svůj majetek a byla jim udělena pracovní povinnost. V rámci výměny obyvatel mezi Československem a Maďarskem v následujících letech na území Česka vznikla maďarská menšina, rozptýlená po všech okresech českého území. Československé občanství bylo zde žijícím Maďarům navráceno po roce 1949. Ačkoliv byli stále rozptýleni po českém území a nevznikaly tak maďarské diaspory, udržovali své tradice a jazyk doma. V 60. a 70. letech z ekonomických důvodů, ale také v rámci nedobrovolných přesunů pracovních sil znovu dochází k vlně migrace Maďarů ze Slovenska na české území (Bednařík 2020). Celostátní maďarskou organizací u nás je Svaz Maďarů žijících v českých zemích, který vznikl v roce 1990 a má pobočku i v Praze. V Praze dále sídlí Maďarský institut Praha, Maďarské kulturní středisko v Praze a Spolek Iglice (Magistrát Hlavního města Prahy 2020).

2.3.1.5 Německá národnostní menšina

K početným přílivům německého obyvatelstva do českých zemí dochází už ve 12.–13. století při tehdejší kolonizaci pohraničních oblastí, dalšími obdobími významné migrace byla období po třicetileté válce a době protireformace (Bednařík 2020). Po první světové válce, respektive po vzniku Československa, se německé obyvatelstvo na našem území z dominantní skupiny přeměnilo v menšinu (Moravcová a Nosková 2005). V meziválečném období většina německého obyvatelstva u nás podlehlá nacistické propagandě a mimo jiné podpořila i okupaci a připojení Protektorátu Čechy a Morava. To po druhé světové válce mělo samozřejmě značné následky; československá vláda se rozhodla realizovat masivní vysídlování německého obyvatelstva z Československa, zavedla diskriminační opatření vůči němu, odebírala jeho příslušníkům československého občanství apod. Část z těch Němců, kteří zde zůstali, přijala českou národnost a dokonce ani neučila němčině své děti, k čemuž v pozdějších letech přispívala i absence školství v německém jazyce. Ačkoliv v roce 1968 německá národnostní menšina konečně dosáhla zrovnoprávnění, počet jejích členů nadále klesal, jedním z přispívajících faktorů toho může být značná rozptýlenost německého obyvatelstva na našem území, která ztěžuje nalézání partnerů stejné národnosti a tím i vytváření etnicky homogenní rodiny (Bednařík 2020). Momentálně u nás fungují dvě zastřešující sdružení této menšiny, Shromáždění německých spolků v České republice a Spolek Němců a přátel německé kultury, jehož cílem je zachování německých lidových tradic a jazyka (Magistrát Hlavního města Prahy 2020).

2.3.1.6 Polská národnostní menšina

Největší část polské menšiny u nás žije v původní oblasti Těšínského Slezska. Tato oblast byla po první světové válce na pomezí mezi Polskem a Československem a po bojích byla mezi oba státy rozdělena. Po druhé světové válce se otázka Těšínské oblasti vyřešila smlouvami o přátelství, pomoci a hospodářské spolupráci mezi Československem a Polskem. Komunistická vláda ovšem usilovala o asimilaci polské menšiny a počet jejích příslušníků klesal (dlouhodobě klesá i v aktuální době). Nicméně polská menšina jako jediná v ČR dosud vytváří jazykově a etnicky homogenní území. V 70. letech probíhala větší vlna pracovní migrace z Polska na území Česka, z e které se zde někteří migranti usadili natrvalo a podpořili pak polské etnikum i v jiných regionech státu. Od ostatních menšin u nás tu polskou v oblasti školství odlišuje několik desítek polských mateřských a základních škol i tříd na středních školách, za zmínku stojí i polské gymnázium v Českém

Těšíně (Bednařík 2020). V Praze působí Klub Polski a sdružení TrampPOLina. Kongres Poláků v ČR je tzv. zastřešující organizací pro více než 20 polských spolků u nás. V oblastech Těšínska a Ostravska funguje Polský kulturně-osvětový svaz v ČR, pod který v místních obcích taktéž spadá několik desítek tamějších organizací (Magistrát Hlavního města Prahy 2020).

2.3.1.7 Romská národnostní menšina

Pod pojmem romská menšina jsou zahrnovány různé subetnické skupiny, které spojuje původ, jazyk a kultura; jedná se o slovenské Romy, olašské Romy, maďarské Romy, německé Sinty a nepatrné procento původních českých a moravských Romů. Romové k nám putovali od konce 14. století jakožto neusedlé obyvatelstvo. Postavení romských skupin bylo velmi záhy problematické a součástí dějin této etnické skupiny je diskriminace (Bednařík 2020). Již od dob Marie Terezie a Josefa II. byly na našem území vydávány různé proticikánské zákony (Magistrát Hlavního města Prahy 2020). Vyvrcholením protiromských zákonů je období druhé světové války. Od roku 1939 jim bylo zakázáno kočovat, o pár let později vznikaly na území Protektorátu Čechy a Morava tzv. cikánské tábory, kde byly romské rodiny vězněny a následně převezeny do vyhlazovacích táborů (jistá paralela s tím, jak v té době pod vlivem nacistického Německa dopadli evropští Židé). Čeští a moravští Romové byli v době druhé světové války téměř kompletně vyhlazeni. Po skončení války a poté znovu v 60. letech došlo ke značné migraci romské menšiny ze Slovenska do Čech – dobrovolné i nedobrovolné. V roce 1958 byl vydán zákon o trvalém usídlení kočujících osob, který se v praxi, často násilným způsobem, dotýkal právě romské menšiny. Romové byli státními výbory „převychováni“ tak, aby se ve společnosti asimilovali; byly jim přidělovány byty a zaměstnání (Bednařík 2020). Při kapitalistické transformaci ekonomiky byli Romové prvními, kdo z ní vypadli, tj. stali se nezaměstnanými (Magistrát Hlavního města Prahy 2020). V mnoha případech taková situace přetrvává dodnes, zároveň se Romové musí potýkat s častým rasismem nebo problematikou tzv. sociálně vyloučených lokalit. Stát se snaží romskou menšinu integrovat do společnosti skrze Radu vlády pro záležitosti romské menšiny v oblasti romské integrace (Bednařík 2020). V ČR fungují např. romské organizace a spolky Ara Art, Buči, Cikne Čhave, Palaestra, R -Mosty, ROMEA, ROMODROM, RomPraha, Romská unie v ČR, Slovo 21, Spolek romské kultury a tradic,

ŠEPOHOPE, ROMANO DŽANIBEN a Pražské romské organizace. Většina z těchto spolků klade důraz na integraci a na zájmy Romů (Magistrát Hlavního města Prahy 2020).

2.3.1.8 Rusínská národnostní menšina

Rusíni pocházejí z oblasti v Karpatech, ale nemají vlastní národní stát. Na našem území vznikli jako menšina po první světové válce, kdy k Československu byla připojena Podkarpatská Rus. V období mezi válkami někteří Rusíni přicházeli a usazovali se i na českém území. Území Podkarpatské Rusi se po druhé světové válce stalo součástí Sovětského svazu, což pro Rusíny znamenalo odejmutí národnostních práv; úředně se z nich stali Ukrajinci, v horších případech byli odvezeni do pracovních táborů nebo dokonce popraveni. Tyto okolnosti vedly k tomu, že se řada Rusínů snažila emigrovat, mimo jiné do Československa. To je v období po druhé světové válce a v době komunistického režimu (tj. pod vlivem Sovětského svazu) rovněž neuznávalo jako samostatný národ, pokládalo je za Ukrajince a negarantovalo jim menšinová práva ani povolení k užívání rusínského jazyka. To u velké části z nich mělo za následek buď další migraci, nebo asimilaci (Bednařík 2020). Ke změně došlo po roce 1989, kdy byly realizovány rusínské snahy o rozvoj jejich národní identity a uznání jejich národnosti; k té se při sčítání lidu lze přihlásit od roku 1990. V Česku v aktuální době fungují rusínská sdružení Společnost přátel Podkarpatské Rusi a Rusíni.cz – rusínská iniciativa v ČR (Magistrát Hlavního města Prahy 2020).

2.3.1.9 Ruská národnostní menšina

Ruská menšina se u nás začala tvořit zejména v letech 1919–1924, kdy ze své domoviny mnoho Rusů z různých společenských vrstev uteklo před bolševickým terorem do Československa. Zde se relativně rychle integrovali do společnosti. Byla mezi nimi řada významných osobností, pro Československo byli intelektuálním přínosem. Po druhé světové válce bylo mnoho Rusů odvečeno na území Sovětského svazu, z těch zbývajících se Sověti snažili vytvořit sovětskou menšinu v Československu. Okupace z roku 1968 vedla k jistým negativním pocitům Čechů vůči Rusům a měla vliv na jejich postavení (Bednařík 2020). Po roce 1989 došlo k další vlně migrace; v 90. letech počet Rusů žijících v ČR strmě stoupl (Moravcová a Nosková 2005). V roce 2001 pak bylo založeno Sdružení krajanů a přátel ruské tradice. V dalších letech následovala tato sdružení: Ruský kulturní svaz Praha, Artek, Sdružení ruských společností, Koordinační rada ruských krajanů

v České republice, Cennější než perla, Ruská tradice, Všekožácký svaz Českých zemí a Slovenska, Česko -ruské divadlo KS (Bednařík 2020; Magistrát Hlavního města Prahy 2020).

2.3.1.10 Řecká národnostní menšina

V Česku se jedná spíše o méně početnou národnostní menšinu, stejně tak i o jednu z těch mladších. Její historie u nás začíná až v polovině 20. století. Řekové v té době do Československa migrovali z důvodu občanské války v jejich domovské zemi. Zhruba jednu třetinu z těchto migrantů tvořili etničtí Makedonci. Část z nich se po válce zase vrátila zpět, ale většina se u nás usadila, rozptýlena po různých částech země. Nicméně po politických změnách v Řecku během 70.–80. století se mnoho z nich nakonec vrátilo do své původní země. Ti, co zde zůstali natrvalo, se poměrně rychle integrovali, ale zároveň si část z nich aktivně zachovává svoji národní identitu (Bednařík 2020). Většina z jejich komunit je sdružena v Asociaci řeckých obcí v ČR (např. Řecká obec v Praze). Dále na našem území funguje Lyceum Řekyň v České republice, Společnost přátel Nikose Kazantzakise, Klub přátel Řecka nebo Česká společnost novořeckých studií (Bednařík 2020; Magistrát Hlavního města Prahy 2020).

2.3.1.11 Slovenská národnostní menšina

Jedná se o nejpočetnější skupinu cizinců na území ČR, přičemž je zajímavé, že zároveň v porovnání s dalšími menšinami je v této skupině nejmenší poměr lidí aktivně se hlásících k národnostní menšině. Ačkoliv mají největší počet zapsaných národnostních spolků (31), současní Slováci se v nich příliš neangažují. Jsou rozptýleni po celém území ČR a jejich soužití s Čechy je považováno za bezproblémové, pravděpodobně i díky dlouhé společné historii obou států; jasným příkladem toho je vznik Československa v roce 1918. Počet Slováků na českém území narostl po druhé světové válce. Po rozdělení Československa v roce 1992 se u nás stali národnostní menšinou (Bednařík 2020). Většina ze slovenských spolků sídlí v Praze, na kterou se jejich působení i nejvíce zaměřuje (Ezzeddine-Lukšíková a Pažejová 2006). Jedná se o Slovenský institut v Praze a Slovenský dům v Praze, který je k dispozici všem slovenským spolkům. Mezi ty patří např. Dokumentační a muzejní středisko slovenské menšiny v ČR, Klub slovenské kultury, Analytické centrum Slovakov v ČR, Asociace Limbora, Asociace ETNICA, Slovensko-česká společnost, BONA FIDE, ČeskoSlovenská scéna, Obec Slovákov v České

republiky, Obec Slovákov v Praze, Folklorní soubor Šarvanci, Slovensko-český klub, Slovenský literárny klub v ČR, Společnost generála M. R. Štefánika, Spolok Detvan, Společnost Jána Kollára, Slovak World Network (Magistrát Hlavního města Prahy 2020).

2.3.1.12 Srbská národnostní menšina

Srbové se na našem území objevují od druhé poloviny 19. století, kdy do Prahy přicházeli studovat mladí studenti, z nichž zde někteří po obdržení diplomu zůstali. Koncem století sem přijížděli Srbové i za prací. Tyto migrační vlny pokračovaly i po skončení první světové války. Vztahy mezi Jugoslávií a Československem, které bylo v té době řízené Sovětským svazem, byly od roku 1948 napjaté a zlepšily se až od poloviny 60. let s rozvojem vzájemné spolupráce. V průběhu následujících let sem z Jugoslávie přijížděli technici a dělníci, z nichž se zde někteří oženili a usadili. Další migrační vlna se objevila po rozpadu Jugoslávie a válečných konfliktech v této oblasti v polovině 90. let. V současné době v ČR fungují Srbský kulturní spolek Radost, Luka Praha, RODOLJUB, Srbské sdružení sv. Sáva, Srbské sdružení Nikola Tesla, Česko-srbská kulturní unie a Srbské kulturní centrum (Magistrát Hlavního města Prahy 2020).

2.3.1.13 Ukrajinská národnostní menšina

V 19. století se v Praze objevují ukrajinští studenti, později i spisovatelé, vědci a politici. Ukrajinská komunita se zde začíná utvářet zejména během období první světové války. V roce 1919 k Československu byla připojena Podkarpatská Rus, kde mimo jiných národností žili právě i Ukrajinci. V této době také do Československa přišla nejvýznamnější ukrajinská vlna emigrantů; jednalo se o obyvatele z východní Ukrajiny, kteří byli na útěku před bolševickou revolucí. Praha se stala nejdůležitějším centrem ukrajinského intelektuálního života na českém území. Další ukrajinská migrační vlna na naše území přišla po obsazení Podkarpatské Rusi Sovětským svazem. Řada Ukrajinců poté pro obavy ze sovětizace Československa po druhé světové válce emigrovala dále na Západ. Mezi ukrajinské organizace v Česku patří Ukrajinská iniciativa v ČR, Sdružení Ukrajinců a příznivců Ukrajiny, Sdružení Ukrajinek v ČR, RUTA, Taneční soubor Džerelo, Pěvecký sbor Berehyňa, Rodyna, Evropský kongres Ukrajinců (Magistrát Hlavního města Prahy 2020).

2.3.1.14 Vietnamská národnostní menšina

Československo začalo navazovat vztahy a možnosti spolupráce s Vietnamskou demokratickou republikou od roku 1950. Od roku 1967 na základě mezinárodní smlouvy do Československa přijíždí několik tisíc vietnamských občanů za účelem získání profesních zkušeností, domů se vraceli až po 3–4 letech. Největší taková vlna vietnamské migrace přichází po smlouvě z roku 1980. Jejich podmínky pro pobyt v Československu byly relativně přísné. Po roce 1989 Československo již nechtělo ve spolupráci pokračovat, ale mnoho Vietnamců zde chtělo zůstat, také za nimi přijížděly jejich rodiny, na české území přicházeli Vietnamci z dalších evropských zemí, docházelo i k nelegální migraci z Vietnamu; jejich počet zde se značně zvyšoval. Od roku 2000 dochází k dalším vlnám vietnamské ekonomické migrace do České republiky. Zde se věnují zejména obchodní činnosti, vytvářejí tržnice (jednou z největších je SAPA v Praze-Libuši). Jejich komunity bývají velmi uzavřené vůči cizincům (Bednařík 2020). V roce 2013 se Vietnamci na českém území stali státem uznávanou národnostní menšinou, o členství v Radě vlády pro národnostní menšiny se Svaz Vietnamců v ČR snažil již od roku 2007. Z vietnamských organizací je nejpočetnější právě Svaz Vietnamců v ČR (s místními pobočkami, např. Svaz Vietnamců v Praze), dále Asociace českých občanů vietnamského původu, spolek Van Lang, South East Asia – liaison nebo Info Dráček (Magistrát Hlavního města Prahy 2020).

2.3.2 Práva národnostních menšin

Náš stát národnostním menšinám za účelem podporování kulturní rozmanitosti garantuje určitá práva. Nebylo tomu tak vždy, např. komunistická vláda v roce 1948 směřovala k asimilaci menšin a žádná práva národnostních menšin nezajišťovala, situace se začala měnit až po událostech v roce 1989 (Bednařík 2020). Aktuálně platná práva podrobněji popisuje zákon č. 273/2001 Sb., neboli zákon o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů. Některá z těchto práv jsou podmíněná ustanovením zvláštních předpisů a zní následovně (Vláda České republiky 2001):

- **Výkon práv příslušníků národnostních menšin (§ 3)**

Příslušníkům národnostních menšin nesmí být jakkoliv omezován výkon jejich práv, která jsou jim zaručena jak státními zákony a zvláštními právními předpisy, tak mezinárodními smlouvami o základních lidských právech a svobodách.

- **Svobodná volba příslušnosti k národnostní menšině (§ 4)**
Příslušníci národnostních menšin nesmí být na základě své příslušnosti diskriminováni či jinak poškozováni. Neexistuje žádná veřejnosprávní evidence příslušníků národnostních menšin. Údaje o národní příslušnosti, které se získávají např. při sčítání lidu, nemohou být použity pro jiné účely než pro statické zpracování, po kterém musejí být zničeny.
- **Právo na sdružování příslušníků národnostních menšin (§ 5)**
Tj. sdružování se v národnostních sdruženích a v politických stranách a hnutích.
- **Právo účasti na řešení záležitostí týkajících se národnostní menšiny (§ 6)**
Příslušníci národnostních menšin mají právo na aktivní účast v kulturním, společenském a hospodářském životě i ve veřejných záležitostech. To je umožněno zejména skrze výbor pro národnostní menšiny a Radu vlády pro národnostní menšiny.
- **Právo na užívání jména a příjmení v jazyce národnostní menšiny (§ 7)**
- **Právo na vícejazyčné názvy a označení (§ 8)**
V ČR dlouhodobě tradičně žijící příslušníci národnostních menšin mají právo na uvedení názvu veřejných míst a budov ve svém národním jazyce.
- **Právo na užívání jazyka národnostní menšiny v úředním styku a před soudy (§ 9)**
- **Právo na užívání jazyka národnostní menšiny ve věcech volebních (§ 10)**
- **Právo na vzdělávání v jazyce národnostní menšiny (§ 11)**
V ČR dlouhodobě tradičně žijící příslušníci národnostních menšin mohou zřizovat soukromé školy nebo předškolní a školská zařízení se svým národním jazykem jakožto vyučovacím jazykem. Tohoto práva ale menšiny v České republice příliš nevyužívají či využít nemohou (např. z důvodu nedostatečného počtu dětí), výjimkou jsou mateřské, základní a střední školy polské menšiny v Moravskoslezském kraji (Český rozhlas 2020).
- **Právo na rozvoj kultury příslušníků národnostních menšin (§ 12)**
Stát právo příslušníků národnostních menšin na zachování a rozvíjení jejich jazyka, kultury a tradic podporuje dotacemi ze státního rozpočtu.
- **Právo na rozšiřování a přijímání informací v jazyce národnostních menšin (§ 13)**
Stát taktéž poskytuje dotace pro tisk a rozhlasové a televizní vysílání v jazyce národnostních menšin. Příkladem může být maďarský časopis *Prágai Tükör* (Pražské

zrcadlo), německé noviny *Prager Zeitung* (v aktuální době vycházející pouze v internetové podobě) nebo polské noviny *Głos*.

2.3.2.1 Rada vlády pro národnostní menšiny

Otázkami, které se týkají národnostních menšin a jejich práv a ochrany, se v České republice zabývá již zmíněná Rada vlády pro národnostní menšiny (dále jen „Rada“). Na Radu mají různé národnostní menšiny různé názory, např. pro členy německé menšiny je jejich reprezentace v Radě poměrně důležitá. Stejně tak ale existuje velké množství reprezentantů jiných menšin, kteří tuto Radu chápou jen jako pouhé politické gesto. Považovali by za vhodné, aby se Rada v rozhodování o právech menšin stala výkonným orgánem místo pouhého poradního orgánu (Uherek a Sulitka 2015). Uherek a Sulitka ve svém výzkumu (2015) dále dochází k tomu, že členové národnostních menšin mají jenom malé povědomí o svých právech.

2.3.3 Instituce a organizace národnostních menšin

2.3.3.1 Rodina a přátelství

Instituce jsou zásadním faktorem, co se zachování a reprodukce etnické identity týče, a tou hlavní z nich je právě rodina. Ta je zároveň zdrojem výchozí kultury a zároveň může přijímat a ve svém rámci dále šířit kultury většinové společnosti v touze po integraci. Dále v posilování etnické identity může hrát roli instituce přátelství ve skupině složené z příslušníků stejné národnostní menšiny nebo imigrantů a jejich vzájemná komunikace a vztahy (Bittnerová 2009).

2.3.3.2 Vlastní instituce

Příslušníci národnostních menšin dále mohou zakládat své vlastní instituce, resp. organizace. Může se jednat o právně zakotvené organizace a uskupení i o pololegální či nelegální sociální skupiny. Skrze instituce mohou menšinoví příslušníci deklarovat své vztahy vůči většinové společnosti. Jedním typem takových institucí jsou ty, které se zabývají životními podmínkami příslušníků menšin a pomáhají jim s integrací do nového prostředí. Další typ nabízí způsoby, jak udržovat a posilovat vnitřní vztahy v etnických komunitách. Třetí typ se zaměřuje na předávání a uchovávání jazyka a kulturní tradice pomocí společenských a kulturních aktivit (Bittnerová 2009). „V rámci těchto institucí a

na ně vázaných organizací vznikají pak iniciativy, které jdou nad rámce kulturních a vzdělávacích aktivit. Jejich ambicí je vystupovat jako politický reprezentant a vyjednávat prostor pro národnostní menšinu, popřípadě imigrační skupinu v rámci struktur většinové společnosti“ (Bittnerová 2009, s. 24). To znamená, že skrze takové instituce menšiny mohou vyjednávat svoji relevanci a postavení ve společnosti a zviditelňovat se; instituce národnostním menšinám vytvářejí platformy pro vyjádření jejich cílů.

Sdružení národnostních menšiny s právní subjektivitou disponují určitou samostatností a hlavně je jim umožněno čerpat zdroje z grantových projektů. Financování sdružení tak může probíhat skrze členské příspěvky, dary, sponzorské dary, ale především skrze dotace poskytované Ministerstvem kultury ČR, Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR či samosprávnými institucemi na úrovni krajů, měst nebo městských částí. Mohou také být finančně podporovány institucemi původní země, jako např. některá sdružení slovenská (Ezzeddine-Lukšíková a Pažejová 2006).

2.3.3.3 Instituce iniciované většinovou společností

I většinová společnost může zakládat a zaštiťovat instituce, které se zabývají předáváním a uchováváním etnických identit příslušníků národnostních menšin nebo pomáhají cizincům k integraci do většinové společnosti. Mají především formy církví, nadací a neziskových organizací (Bittnerová 2009).

Dům národnostních menšin (DNM) je příkladem právě takovéto instituce. Vznikl z iniciativy většinové společnosti a zároveň naplňuje cíle národnostních menšin. Jedná se o neziskovou organizaci, která se nachází v hlavním městě Praha, jehož magistrát ho také financuje. V jeho zájmu je pomoci dosáhnout vzájemného porozumění mezi menšinami a majoritní společností, dále spolupracuje s ostatními organizacemi národnostních menšin nebo organizacemi zabývající se integrací cizinců a podporuje mimo jiné činnost zaměřenou na děti a mládež. Myšlenky na takovéto zařízení se objevily už na začátku 90. let, ale k realizaci a začátku výstavby objektu došlo nakonec až v roce 2006. Dům národnostních menšin disponuje svojí vlastní budovou která má sloužit jejich potřebám a poskytovat prostory pro jejich činnost a aktivity. V Domě se nachází kanceláře, které jsou k dispozici spolkům jednotlivých národnostních menšin (Dům národnostních menšin 2020a). Kromě toho je možné pronajmout si také další prostory, mezi něž patří: společenský sál, galerie, kavárna, knihovna a zasedací místnost. Organizacím národnostních menšin z DNM je při pronájmu těchto prostor poskytována sleva (Dům

národnostních menšin 2020b). Webové a facebookové stránky DNM a jejich aktivity v internetovém prostředí jsou jednou z dalších služeb, které Dům národnostním menšinám poskytuje.

2.4 Média

2.4.1 Virtuální komunity

Fenomén virtuálních komunit již není záležitostí menšinové společnosti a zájem o tyto komunity od začátku 21. století sílí (Macek 2009). Elektronická média jsou prostředkem k vytváření těchto virtuálních komunit. Van Dijk (2009) v protikladu k virtuálním komunitám staví komunity organické. Organické komunity jsou takové komunity, které mají svůj základ ve fyzickém kontaktu a komunikaci tváří v tvář, také jsou závislé na čase, místě a přírodním prostředí. Naopak virtuální komunity existují v rámci elektronického prostředí a nejsou vázány ani časem, ani prostorem. Členy takovýchto komunit k sobě přivedl a poté nadále spojuje určitý společný zájem. Virtuální komunity jsou charakteristické volnějším sociálními vazbami a nižší mírou sociální kontroly a koheze, což znamená, že v porovnání s organickými komunitami je snadnější je opouštět. Také se obvykle omezují pouze na textovou a obrazovou komunikaci. Van Dijk dále tvrdí, že virtuální komunity jsou bez těch organických příliš nestabilní a omezené a samy o sobě by nebyly schopné existence. Nicméně k těmto dvěma protipólům přidává ještě online komunity (či smíšené komunity), které existují jakožto organické komunity a zároveň mají i svoji virtuální podobu, nacházející se na internetu (Van Dijk 2009). Jako takovou smíšenou online komunitu vnímám například právě tu, která se soustředí na webových a facebookových stránkách Domu národnostních menšin, kdy existence určité organické komunity Domu národnostních menšin dala možnost vzniku svému virtuálnímu protějšku.

2.4.2 Facebook

Internetová stránka Facebook.com, založena studentem Harvardovy univerzity Markem Zuckerbergem, byla veřejně zpřístupněna v roce 2006. Od té doby má kdokoliv s platnou e-mailovou adresou možnost si na Facebooku zdarma vytvořit uživatelský profil a využívat jeho funkce (Phillips 2007). Facebook je největší sociální síť na světě; v prvním čtvrtletí roku 2021 se na Facebooku nachází celkem 2,85 miliard aktivních uživatelů, tj.

takových uživatelů, kteří se na svůj účet v uplynulých 30 dnech alespoň jednou přihlásili (Tankovska 2021).

Jednou z funkcí, kterou Facebook nabízí, je založení facebookové stránky. Každý uživatel Facebooku má možnost vytvořit si vlastní stránku pro svoji firmu, organizaci či pro vlastně prakticky cokoliv, např. pro společný zájem. Svoji stránku může uživatel označit až třemi různými kategoriemi, které se zobrazují v postranním menu spolu se stručným popisem stránky a popřípadě kontaktními údaji – webovou stránkou, telefonním číslem, e-mailovou adresou a fyzickou adresou. Po vytvoření stránky na ni její vlastník může umístit příspěvky, fotky a videa, sdílet příspěvky jiných stránek/uživatelů či sdílet pozvánky na různé události. Stránka je veřejně přístupná ostatním uživatelům, kteří mají možnost stránce dát „Tohle se mi líbí“, díky čemuž se jim její příspěvky začnou objevovat na jejich hlavní stránce. S příspěvky mohou interagovat; zareagovat na ně jednou ze sedmi reakcí vyjadřujících škálu emocí, okomentovat je a také mohou dát najevo svůj zájem (nebo naopak nezájem) o zúčastnění se některé z pořádaných událostí. Zároveň mohou příspěvky a události sami dále sdílet na svých profilech, popřípadě stránkách, aby se dostaly i k dalším uživatelům.

2.4.3 Realita zobrazovaná médii

Realita, kterou nám média zprostředkovávají, nemusí být vždy celou, objektivní realitou. Například není neobvyklé, že média pro určité menšiny používají stereotypní způsoby zobrazování. Ve vztahu k národnostním menšinám tento jev zmiňuje Bednařík (2020), kdy je pro česká média typické, aby např. romskou menšinu zobrazovala v negativním světle, a to i jen na základě osobního svědectví, které nemusí být vždy spolehlivé, naopak může být i zcela vymyšlené. Na druhé straně je poté vietnamská menšina, kde se kromě negativních zpráv média věnují i druhé generaci vietnamských migrantů, kterou naopak zobrazují v pozitivním světle jakožto dobře vychované a pilné studenty.

Hajská (2019) ve svém výzkumu o olašských Romech, kteří emigrovali do Spojeného království, shledává, že internetové aktivity posilují společnou identitu této skupiny, stejně jako posilují jejich společenské vazby mimo internet. Nicméně to, jak se lidé prezentují na sociálních sítích, je často pouhou idealizací reality. Hajská (2019) v souvislosti s tím mluví o tom, jak s desítkami romských rodin byla v kontaktu poté, co do Spojeného království emigrovaly. Tento kontakt byl zajištěn pouze pomocí sociálních

médií. Rodiny na svých facebookových profilech prezentovaly jejich nové a bohatší životy, nicméně to, jaká dřina a náročná zaměstnání za tím vším stály, už jejich příspěvky neukazovaly.

Sociální realita, která je v médiích zobrazována pracuje se stereotypy na straně jedné a idealizací na straně druhé, přičemž zároveň záleží na původci informace.

2.4.4 Mediální zobrazení národnostních menšin v České republice

Výzkumy, které se věnují mediálnímu obrazu cizinců a národnostních menšin v ČR (což se mnohdy tematicky překrývá), se opakovaně publikují již od roku 2003 (Klvačová a Bitrich 2003). V rámci této práce se budu věnovat těm aktuálnějším a těm, které se transparentně věnují národnostním menšinám.

Bartoň (2011) se ve své bakalářské práci zabývá zobrazováním romské menšiny v internetových médiích v České republice a jeho vlivem na problematiku sociálního vyloučení. Upozorňuje na specifické jevy spojené s internetovým zpravodajstvím. Zprvu uživatelé přejímají zprávy od cizích subjektů aniž by si ověřili / více než pouze povrchně ověřili zdroje těchto zpráv, což v mnoha případech vede ke zkreslování či neúplnému podání informací. Zadruhé je v internetovém zpravodajství důležité použít výstižný a zajímavý titulek, který má za úkol potenciálního čtenáře zaujmout natolik, aby si titulek rozklikl; až poté si může přečíst celý článek. Při čtení internetových článků se setkáváme s dalším jevem a to tím, že čtenář článek očima rychle přelétává a zastavuje se na zajímavých částech textu. To je důvodem toho, proč jsou články psány v krátkých odstavcích s podnadpisy, které zdůrazňují důležité části.

Co se onoho mediálního zobrazování romské menšiny týče, Bartoň (2011) ve své práci internetová média rozděluje na dva tábory. V prvním se nacházejí média se širokým a různorodým spektrem konzumentů, která z důvodu rozsáhlosti tohoto spektra využívají zjednodušující, v některých případech až bulvárně znějící způsoby podání zpráv. Spolu s tím tyto články o romské menšině v drtivé většině případů hovoří v negativních souvislostech. Výsledkem je tak vytváření negativního povědomí o Romech ve společnosti. Na druhou stranu pak staví tzv. proromský tábor, kde je podle Bartoně (2011) romská problematika podávána z hlediska Romů a to ideově-zabarveným způsobem, takže zde existuje tendence romskou menšinu zobrazovat čistě jako oběti systematického rasismu a diskriminace.

Mediálním zobrazováním pěti nejpočetnějších národnostních menšin v České republice (slovenské, ukrajinské, polské, vietnamské a německé) se ve své bakalářské práci zabýval Kožušník (2018). Ve svém výzkumu zpracoval zprávy jak z bulvárního (deník Blesk), tak seriózního tisku (deník Právo), televizní zprávy zprostředkované veřejnoprávní stanicí (ČT1) a soukromou stanicí (TV Nova) a také zprávy z jedné veřejnoprávní rozhlasové stanice (Český rozhlas Radiožurnál) spolu s jednou komerční stanicí (Rádio Impuls). Ve svém výzkumu analyzoval celkem 353 zpráv z roku 2016, z nichž 136 zpráv bylo pozitivních, 72 zpráv neutrálních a 145 zpráv negativních. Nejmenší procento negativních zpráv (31,7 %) měly zprávy o německé menšině, naopak největší procento negativních zpráv (56,9 %) spolu s nejmenším procentem pozitivních zpráv (33,8 %) obsahovaly zprávy o vietnamské menšině. Největší procento pozitivních zpráv (45,3 %) pak patřilo zprávám o slovenské menšině. Důvodem tak vysokého procenta negativních zpráv o vietnamské menšině byla vysoká kriminalita; obchod s drogami, fyzické násilí a nelegální zboží na tržnicích. Co se jednotlivých médií týče, u TV Nova i deníku Blesk převažovaly negativní, často bulvárně podané zprávy. Naopak veřejnoprávní média ČT1 a Český rozhlas měly poměry negativních a pozitivních zpráv víceméně vyvážené.

3. Metodologická část

3.1 Výzkumné otázky

V rámci svého výzkumu jsem analyzovala informace o kulturních akcích a aktivitách národnostních menšin zveřejňované na internetu v rámci agendy Domu národnostních menšin v Praze (dále DNM). Zaměřila jsem se na dvě platformy, na webové a poté na facebookové stránky DNM. Zajímalo mě, jak DNM v rámci mediálního prostoru vytváří pole pro zviditelnění národnostních menšin a témat s tím spojených. Ve své analýze jsem se věnovala následujícím dílčím otázkám:

- Jaké aktivity/informace jsou na webových a facebookových stránkách uváděny/publikovány/sdíleny? Kdo jsou původci těchto zpráv? Čeho se zprávy týkají a jaké jsou povahy?
- Jak tyto zprávy odkazují k povaze národnostních menšin v ČR a jak zacházejí s etnicitou?
- Jakou oblast podpory aktivity nabízejí (transnacionální vazby, integrace do ČR, udržování menšiny a menšinové kultury)?
- Jak DNM vytváří obraz národnostních menšin v Praze v rámci internetového prostředí?
- Jak se liší způsoby prezentace zpráv/aktivit na internetu podle jednotlivých národnostních menšin, resp. porovnání toho, jak se jednotlivé menšiny prezentují?

3.2 Výzkumná strategie

K mému výzkumu jsem si vybrala kvalitativní strategii, neboť mým cílem bylo analyzovat a interpretovat jevy do hloubky a v kontextu, a tak tedy porozumět určité sociální realitě. Jedná se o tzv. induktivní postup, kde z jednotlivých konkrétních jevů postupují k obecné teorii (Novotná 2009/2010a).

Jako způsob tvorby dat jsem zvolila nevтіravou techniku, konkrétně analýzu dokumentů, v tomto případě virtuálních dokumentů (webových a facebookových stránek DNM). Podle Hendla (2005) skýtají virtuální data velký informační potenciál. Výhodou použití této techniky tvorby dat bylo, že na jejich vznik neměla žádný vliv přítomnost výzkumníka (jedná se o sekundární data), nedochází tak ke zkreslení informací výzkumníkem, jako by se mohlo stát např. u rozhovoru. Jedná se o tzv. nereaktivní způsob tvorby dat.

Tvorba dat a jejich následná analýza ve kvalitativním výzkumu probíhají současně, stejně tak se v jeho průběhu mohou výzkumné otázky upravovat či se vyskytovat nové (Hendl 2005). V této flexibilitě spatřuji výhodou z toho důvodu, že mi umožnila podrobně probádat zkoumaný jev, a také se tak snížila šance, že bych se k některým potenciálně zásadním informacím nedostala.

Nevýhodou tohoto výzkumu bylo to, že získaná data nemusí být nutně považována za obecně platná (Hendl 2005). To v mém případě znamená, že mnou získané informace o aktivitách a mediální prezentaci národnostních menšin v České republice v rámci internetových platforem DNM nemohu s jistotou aplikovat na aktivity a mediální prezentaci národnostních menšin v jiných zemích, byť by se jednalo o ty samé menšiny, stejně jako jsou tyto informace nepřenositelné na jiné platformy, kde jsou zveřejňovány zprávy o národnostních menšinách a jejich aktivitách.

3.3 Výzkumný vzorek

Při své analýze webových a facebookových stránek DNM jsem se zaměřila na projekty uskutečněné od června roku 2020 až po současnost (červenec 2021), případně na aktivity plánované pro blízkou budoucnost. Ono omezení červnem 2020 je dáno tím, že na webových stránkách DNM nejsou uvedeny aktivity staršího data. Dále je důležité zmínit a mít na paměti skutečnost, že během sledovaného období probíhala pandemie covidu-19, která na jistě měla kvůli řadě vládních omezení vliv na pořádání akcí a publikování dalších informací. Nicméně nemám možnost toto srovnat, takže tento vliv nelze hlouběji analyzovat.

Záměrně jsem pro výzkum vybírala pouze příspěvky, které se týkaly různých kulturních aktivit/událostí, jejichž tvůrci nebo předměty byly národnostní menšiny, resp. jejich kultura, historie atd. To znamená, že jsem neanalyzovala příspěvky, které se týkaly např. provozu DNM, stejně tak jsem neanalyzovala aktivity (např. výstavy), které sice splňovaly první kritérium, ale netýkaly se národnostních menšin, nýbrž cizinců, jejichž národní příslušnost v ČR není uznávána jakožto národnostní menšina.

Jelikož jsem prováděla kvalitativní výzkum a nikoliv kvantitativní, mým cílem nebylo najít vzorek, který by reprezentoval celou populaci, ale zaměřit se do hloubky na zvolený terén a získat o něm různé dostupné informace (Novotná 2009/2010b). Vzorek mi byl již předem určen, a to samotným výzkumným problémem (Novotná 2009/2010b). Skládal se z dvou následujících internetových platforem:

3.3.1 Webové stránky Domu národnostních menšin

Webové stránky Domu národnostních menšin fungují od roku 2014 a nacházejí se na adrese www.dnm-praha.eu a v mém výzkumu mi sloužily jako jeden ze zdrojů dat. Stránky jsou dostupné v pěti jazycích: českém, anglickém, německém, ruském a slovinském. Stránky mají v horním menu uvedených devět rubrik, do kterých se jejich obsah pro lepší orientaci dělí. Z těchto rubrik jsem se při zkoumání příspěvků soustředila na tři následující: *Výukové listy*, *Přehled akcí* a *Fotogalerie*. Na webových stránkách bylo v rubrice *Přehled akcí* v mnou sledovaném časovém období od června 2020 do července 2021 publikováno celkem 35 příspěvků, z nichž má kritéria výběru splňovalo 28 příspěvků.

3.3.2 Facebookové stránky Domu národnostních menšin

Facebookové stránky Domu národnostních menšin byly mou druhou zkoumanou platformou. Nacházejí se na adrese www.facebook.com/DNMPraha a k červenci 2021 je sleduje 855 lidí. Na těchto stránkách jsou sdíleny pozvánky na připravované akce, fotografie z akcí předešlých a také zprávy týkající se národnostních menšin, případně cizinců. V mnou sledovaném časovém období bylo na facebookových stránkách zveřejněno celkem 79 příspěvků, z nichž mi pro můj výzkum posloužilo celkem 32 příspěvků, odpovídajících mým kritériím výběru.

3.4 Analýza dat

V kvalitativním výzkumu analýza probíhá během celého výzkumného projektu, nejedná se až o pozdější fázi jako ve výzkumu kvantitativním. Můj výzkum byl zaměřený na hloubkové porozumění zkoumané sociální/virtuální realitě, z toho důvodu jsem pro analýzu použila přístupy založené na rámcové analýze. Vytvořená data jsem pro lepší orientaci v nich zanesla do tabulky v programu Microsoft Excel. Během celého výzkumu jsem si zapisovala poznámky, které mi později pomohly s výslednou interpretací dat a vyvozováním závěrů.

Jelikož mě zajímaly i rozdíly v aktivitách a prezentaci jednotlivých národnostních menšin, porovnávala jsem výsledná data mezi sebou.

3.5 Etika a zhodnocení výzkumu

Svým výzkumem jsem nenarušila ničí soukromí, neboť webové i facebookové stránky Domu národnostních menšin jsou veřejně dostupné. Ve výzkumu nejmenuji žádné konkrétní osoby, tedy kromě těch, které v rámci pořádaných aktivit jakožto osobnosti veřejně vystupují. Mým účelem nebylo komukoliv nebo čemukoliv jakkoliv ublížit, informace získané během mého výzkumu nebyly a nebudou vůči nikomu a ničemu použity.

Výsledky mého výzkumu, popřípadě tvorba samotných dat, se odvíjely od mé schopnosti tyto výsledky relevantně interpretovat. Jelikož se zkoumaná data týkala odlišných etnicit od mé vlastní, existuje riziko, že jsem např. některé jevy interpretovala nesprávně, dopustila se etnocentrismu nebo vůbec nepostřehla některé kontext a kulturní symboly.

4. Empirická část

Dům národnostních menšin v Praze je obecně prospěšnou společností. Je platformou pro podporu a rozvoj menšinových aktivit, poskytuje menšinovým organizacím prostor pro realizaci jejich vzdělávacích kulturních, společenských, vědeckých a dalších aktivit. Tato podpora je vázána jednak na samotný objekt Domu národnostních menšin ve Vocelově ulici, kde mnohé z těchto aktivit probíhají, jednak i na webové a facebookové stránky, kde DNM aktivity národnostních menšin zveřejňuje/propaguje. Tyto aktivity jsou buď realizovány přímo v prostorách Domu, nebo je tato organizace garantuje, nějak se na nich podílí, popřípadě se identifikuje s jejich obsahem.

V rámci této práce se zaměřuji na to, jaké aktivity jsou na webových a facebookových stránkách Domu národnostních menšin zveřejňovány, jaká je jejich povaha a jak jsou jednotlivé národnostní menšiny prezentovány a jaký obraz o nich vytvářejí.

Na základě zákona č. 273/2001 Sb. *O právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů* český stát garantuje národnostním menšinám jejich práva. V rámci analyzovaných aktivit jsou naplňována zejména práva týkající se práva na sdružování, práva na účastnění se na záležitostech menšiny, na užívání jazyka menšiny, na vzdělávání jazyka menšiny a na rozvoj menšinové kultury. Ve své podstatě se jedná o podporu aktivit, které jsou zaměřeny na „zajištění potřeb příslušníků národnostních menšin, zejména v oblastech školství, kultury a médií, používání mateřského jazyka, společenského a kulturního života“ (Vláda České republiky 2001, § 6).

4.1 Kulturní akce

Jedním z práv, které Česká republika národnostním menšinám garantuje, je právo na rozvoj kultury příslušníků národnostních menšin. To znamená, že poskytuje dotace ze státního rozpočtu programům zaměřeným na divadla, muzea, galerie, knihovny, dokumentační činnost a jiné (Vláda České republiky 2001). Dům národnostních menšin ve spolupráci s dalšími organizacemi mnohé tyto kulturní akce pořádá/propaguje, popřípadě na akcích (např. festivalech) vystupuje. Na svých webových stránkách je uvádí v rubrice *Přehled akcí*, v rubrice *Fotogalerie* je poté možné vidět fotodokumentaci z nich. V přehledu akcí se u každé vedle jejího názvu nachází malý obrázek, většinou obrázek loga pořadatele akce; např. loga Klubu Polski v Praze, loga DNM či loga některé z městských částí Prahy. Na facebookových stránkách DNM je možné nalézt o něco málo více

informací a pozvánek k daným akcím, stejně tak jsou častěji aktualizovány; domnívám se, že je tomu z toho důvodu, že tyto stránky pravděpodobně navštěvuje více lidí a zároveň Facebook umožňuje oboustrannou komunikaci s těmito návštěvníky, potažmo komunikaci mezi jimi samotnými. Nyní přejdu ke chronologickému přehledu akcí konajících se v období červen 2020 až červenec 2021. Z tohoto přehledu aktivit jsem opomenula pár takových, které se sice týkaly cizinců, ale jejich národnost v České republice není uznávána jakožto národnostní menšina.

Polská kultura v Praze – Reaktivace (13. června 2020)

DNM na svých webových stránkách informoval o proběhlém setkání pořádané Klubem Polski v Praze, kterého se zúčastnili především členové facebookové skupiny pro Poláky žijící v Praze („Polacy mieszkający w Pradze“) a pozvaní hosté, jako např. polský konzul Artur Lukiańczyk nebo polská radová velvyslankyně Marzena Krajewska. Akci tedy vnímám jako událost organizovanou polskou menšinou pro polskou menšinu, nikoliv jako událost určenou pro širokou veřejnost. Setkání se konalo v Domě národnostních menšin a jeho účelem bylo představení polských akcí plánovaných pro zbytek kalendářního roku. Dále bylo podle příspěvku na akci podáváno domácí polské jídlo, zajištěné polskou cateringovou službou U Agi, předčítalo se z knihy Izy Wałaska a promítaly se polské filmy v rámci filmového festivalu 3KinoFest. Pod příspěvkem je dostupná fotodokumentace z této akce, čítající celkem 43 fotografií. Na fotografiích lze pozorovat přednášející hosty, podávaná polská jídla, promítání filmu atd. O proběhnutí akce informoval DNM i na svých facebookových stránkách, kde nejprve sdílel příspěvek stránky 3KinoFestu, obsahující 9 fotografií z filmového promítání (1 reakce) a poté příspěvek stránky Polska Kultura w Pradze, obsahující 66 fotografií z celé akce (3 reakce).

Výstava Ágnes Kutas „Jen tak barevný“ (19. června – 7.července 2020)

O této akci není na webových stránkách DNM příliš mnoho informací; zveřejněný byl pouze název výstavy, na místě obrázku vedle názvu se nachází maďarská vlajka. Na facebookových stránkách DNM sdílel pozvánku na vernisáž této výstavy, pozvánka je maďarsky i česky. Na pozvánce byly uvedené informace o tom, že se jedná o výstavu maďarské umělkyně Ágnes Kutas, výstava se koná v Galerii Domu národnostních menšin, je pořádaná Svazem Maďarů žijících v českých zemích a bude zahájena hudebním vystoupením. Příspěvek získal 7 reakcí.

Výstava ukrajinských krojů v Praze 6 (3.–24. srpna 2020)

DNM sdílel tuto událost na svých facebookových stránkách. V popisku událost je napsané, že se jedná o pouliční výstavu ukrajinských krojů, vystavenou v Galerii „Skleňák“ na náměstí Svobody v Praze, a že výstava je pořádaná Velvyslanectvím Ukrajiny v Praze a městskou částí Praha 6. Příspěvek získal 6 reakcí.

Výstava „Doteky světla“ (17.–31. srpna 2020)

Pozvánku/plakát na tuto výstavu zveřejnil DNM na svých facebookových stránkách. Jednalo se o výstavu slovenské umělkyně Janky Řehákové, výstavu bylo možné vidět v Galerii Domu národnostních menšin a připravil ji Spolek DOMUS (Dokumentální a muzejní středisko slovenské menšiny v ČR). Příspěvek získal 3 reakce.

Multikulturní festival „Barevná devítka 2020“ (29. srpna 2020)

Ohledně této akce DNM na svých facebookových stránkách sdílel celkem 4 příspěvky. Nejprve sdílel pozvánkové video stránky „Barevná devítka – multikulturní festival“ (1 reakce), poté sdílel událost Barevná devítka 2020 (4 reakce), u které je uvedené, že Barevná devítka je každoroční multikulturní festival pořádaný městskou částí Praha 9 v pražském Parku Podviní. V den festivalu DNM zveřejnil fotografii svého stánku na této akci (12 reakcí) a o dva dny později příspěvek s 8 fotografiemi (14 reakcí). V příspěvku byly mimo jiné označeny i bulharský Spolek Zaedno a organizace Ukrajinská iniciativa v ČR, můžeme tedy předpokládat i jejich účast na této události. Na fotografiích lze vidět stánek Domu národnostních menšin, kde Dům představoval svoji činnost a nabízel časopisy zdarma. Vedle jejich stánku měl patrně stánek i časopis pro vícejazyčné děti a multikulturní výchovu Kamarádi, vydávaný bulharským Spolkem Zaedno.

Výstava „Podkarpatská Rus – součást našich dějin“ (1.–19. září 2020)

Pozvánka na tuto výstavu byla zveřejněna na facebookových stránkách DNM. V pozvánce je uvedeno, že výstava byla zorganizovaná Společností přátel Podkarpatské Rusi s podporou Masarykova demokratického hnutí a byla vystavená v Galerii Domu národnostních menšin. Dále to, že v Domě byl rovněž 10. září v rámci této výstavy promítán nový dokumentární film s názvem „Před sto lety spolu“. Příspěvek získal 11 reakcí.

Dny Prahy 15 – Svět v Hostivaři (12. září 2020)

Na webových stránkách DNM byl zveřejněn program Dnů Prahy 15, akce pořádané městskou částí Prahy 15 v Hostivaři. Pod programem byly poté fotografie (celkem 34) ze dne 12. září, kdy se akce zúčastnil i DNM. Na fotografiích můžeme vidět, že podobně jako na festivalu Barevná devítka zde měl DNM svůj infostánek s časopisy zdarma. Dále jsou na fotografiích zachyceny stánky s občerstvením (mimo jiné např. se srbským jídlem) či suvenýry, svůj stánek zde měl i projekt „Pomáháme Ukrajině spolu!“ nebo třeba MŠ Milánská se svým projektem „Škola hrou“, který se podle fotografií týká kultury z jiných zemí. Kromě těchto aktivit v rámci této události proběhlo i několik hudebních a tanečních vystoupení, jedním z nich bylo podle programu vystoupení folklorního souboru ze Žiliny. Na svých facebookových stránkách DNM sdílel událost k této příležitosti (4 reakce) a poté fotografii svého infostánku zde (7 reakcí).

Debaty o svobodě a menšinách – Bělorusové (17. září 2020)

17. září DNM sdílel na svých facebookových stránkách živý přenos debaty o politické situaci a o lidských právech v Bělorusku, pořádanou Rock Café ve spolupráci s několika dalšími organizacemi. Hosty debaty byli ministr zahraničí ČR Tomáš Petříček, koordinátorka iniciativy Exit Poll Kryscina Šyjanok a novinářka Petruška Šustrová. Příspěvek získal celkem 5 reakcí. Záznam z této debaty je stále možné si na facebookových stránkách přehrát.

Cestou zemí Českou (18. září 2020)

DNM na svých webových stránkách zveřejnil pozvánku na 3. ročník rodinné multikulturní akce „Cestou zemí Českou“, pořádané Domem dětí a mládeže Modřany. Na pozvánce je ilustrace s obrysem České republiky, vyplněné českou vlajkou, před kterou stojí pět dětí různých etnicit. Pod pozvánkou bylo zveřejněno 9 fotografií z akce, na kterých lze vidět infostánek Domu národnostních menšin s časopisy zdarma a nspecifikované hudební vystoupení. Na facebookových stránkách DNM sdílel stejnou pozvánku v češtině (4 reakce), ukrajinštině (2 reakce) a ruštině (2 reakce). Dále sdílel fotografii svého infostánku přímo z akce (8 reakcí) a později 9 dalších fotografií (7). Dohromady to činí celkem 5 facebookových příspěvků, o které DNM na svých facebookových stránkách sdílel nejvíce příspěvků v mnou sledovaném období.

Slavnosti „Zažít město jinak“ (19. září 2020)

DNM na svých webových stránkách zveřejnil plakát k sousedským slavnostem Zažít město jinak. Pod plakátem byly také zveřejněno 30 fotografií z této akce. Na nich lze vidět infostánek Domu národnostních menšin s časopisy zdarma nebo třeba nabízené dětské aktivity; podle fotografií se jedná o pracovní listy a hry z multikulturních vzdělávacích programů Spolku Zaedno, zmiňované v následující podkapitole. Na svých facebookových stránkách DNM sdílel událost, v jejímž popisku se lze dočíst, že akce byla pořádána Muzeem hlavního města Prahy na Výtoni a v ulici Adamovská (3 reakce). Dále poté zveřejnil dvě fotografie přímo z akce (7 reakcí).

Výstava „Turkovské dílo Józefa Mehoffera“ (20. září 2020)

DNM na svých webových stránkách zveřejnil pozvánku na tuto výstavu, pořádanou Klubem Polski v Praze v prostorách Domu národnostních menšin. Pozvánka obsahovala nejprve text v polštině, pod ním i v češtině. Pod pozvánkou je plakát k výstavě, dále také fotografie ze slavnostního otevření (celkem 26), na kterých lze vidět některé z exponátů, občerstvení a návštěvníky/hosty.

Prezentace ruského překladu knihy „...a nezapomeň na labutě“ (29. září 2020)

Na webových stránkách DNM byla zveřejněna pozvánka spolu se třemi fotografiemi z této prezentace, pořádané v sále Domu národnostních menšin. Knihu *...a nezapomeň na labutě* napsal slovenský spisovatel Peter Juščák a její zde prezentovaný ruský překlad vydal spolek Ruská tradice, z.s. Domnívám se, že jelikož se jedná o ruský překlad, tak tato událost byla určena pro ruskou menšinu, popřípadě osoby rusky mluvící; zajímavé mi tedy pak připadá to, že pozvánka byla zveřejněna v češtině.

Koncert k 75. výročí sboru sv. Vladimíra (4. října 2020)

Na tuto událost upozornil DNM na svých webových stránkách, kde zveřejnil pozvánku s bližšími informacemi. Sbor sv. Vladimíra je ukrajinský smíšený sbor a koncert k jejich 75. výročí se odehrál v Zrcadlové kapli Klementina. V pozvánce nás na tento koncert zve Sdružení Ukrajinců a příznivců Ukrajiny, z.s. spolu s Národní knihovnou České republiky. Pozvánka dále zmiňuje, že akci finančně podpořilo Ministerstvo kultury ČR a Magistrát hlavního města Prahy.

Výstava „Kus cesty s Gulliverom“ (5.–19. října 2020)

Pozvánka na tuto akci byla zveřejněna na webových stránkách DNM. Jednalo se o výstavu slovenské umělkyně Dominiky Paštékové-Sládkové, pořádané v Galerii Domu národnostních menšin. Výstavu připravil spolek DOMUS. Pozvánka je napsaná slovensky, dále je na ní zmíněno, že výstavu finančně podpořilo Ministerstvo kultury ČR a Magistrát hlavního města Prahy. Pod pozvánkou je 16 fotografií z vernisáže výstavy, lze na nich vidět některé z exponátů a návštěvníků.

Festival českej a slovenskej tvorby pre deti (5. října – 10. listopadu 2020)

Pozvánku na tento česko-slovenský literární festival v Praze zveřejnil DNM jakožto jeden z jeho partnerů na svých webových stránkách. Na pozvánce je spolu s programem festivalu zmíněna i informace, že projekt byl finančně podpořen v rámci programu „Podpora aktivit národnostních menšin na území hl. m. Prahy pro rok 2020“ a byl také podpořen Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy v ČR v rámci programu „Podpora vzdělávání v jazycích národnostních menšin a multikulturní výchovy v r. 2020“. V rámci festivalu se uskutečnilo několik výstav, divadelních představení a workshopů. Organizátory festivalu byla slovenská organizace BONA FIDE a Městská knihovna města Piešťany.

Představení „Analfabeta v knihnici“ (17. října 2020)

Divadelní představení Analfabeta v knihnici bylo součástí programu Festivalu českej a slovenskej tvorby pre deti a odehrálo se v Domu národnostních menšin. Ten na něj na svých webových stránkách zveřejnil pozvánku. Název představení je na ní uveden slovensky i česky, zbytek textu na pozvánce je slovensky.

Uctění památky Vasyle Makucha (5. listopadu 2020)

Začátkem listopadu Dům národnostních menšin na svých facebookových stránkách sdílel událost na uctění památky ukrajinského aktivisty Vasyle Makucha. Událost pořádalo Velvyslanectví Ukrajiny v Praze, z důvodu bezpečnostních opatření během pandemie covidu-19 se jednalo pouze o online událost. V popisku události jsou uvedené informace o Makuchovi; tedy že se dne 5. listopadu 1968 na protest proti sovětské okupaci Ukrajiny a invazi vojsk Varšavské smlouvy do Československa (zde lze tedy vidět jisté protnutí ukrajinských a československých dějin) zapálil na ulici v Kyjevě, následkem čehož druhý dne zemřel. Pod tímto českým textem je k dispozici (pravděpodobně) ten samý text

v ukrajinštině. Na stránce události byl také k dispozici odkaz na zhlédnutí ukrajinského dokumentárního filmu „Vasyl Makuch. Živá pochodeň“ s českými titulky. Sdílený příspěvek nicméně nezískal žádnou reakci.

Závěr projektu „Laskavost – mezi lidmi most“ pro rok 2020 (18. listopadu 2020)

V prosinci Dům národnostních menšin na svých webových stránkách zveřejnil kratší článek o projektu „Laskavost – mezi lidmi most“, který také spolu s Výborem pro národnostní menšiny Zastupitelstva Hlavního města Prahy podpořil. V rámci projektu se během roku 2020 událo několik besed, kulturních představení a workshopů, s cílem sblížit českou většinovou společnost s národnostními menšinami na českém území. Za projektem stojí Ukrajinka Inga Petryčka (členka Výboru pro národnostní menšiny ZHMP) spolu se svými dvěma kolegyněmi z Výboru, Vierou Kučerovou ze slovenského spolku BONA FIDE a Sevdou Kovářovou z bulharského spolku Zaedno. Článek je poté doplněn 9 fotografiemi z akcí uskutečněných v rámci projektu. Původně byl na závěr projektu na den 12. prosince plánovaný slavnostní galavečer, který se ale z důvodu pandemie covidu-19 nemohl uskutečnit. Místo toho bylo 18. listopadu na platformě YouTube zveřejněno video s ohlédnutím za celým projektem, odkaz na něj sdílel DNM na svých facebookových stránkách, u příspěvku získal 9 reakcí. Samotné video mělo k červenci 2021 celkem 111 zhlédnutí.

Pražská mezinárodní konference slovenských a českých středoškoláků (27. listopadu 2020)

Na webových stránkách DNM byl zveřejněný slovensky psaný program této akce spolu s informací, že konference se zaměřovala na česko-slovenské vztahy a národnostní menšiny podle odkazu Jana Ámose Komenského. Konference se musela odehrát v souladu s bezpečnostními opatřeními během pandemie covidu-19, proto probíhala v omezených podmínkách. Program dále zmiňuje, že konferenci zaštiťovalo Velvyslanectví Slovenské republiky a Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, v.v.i. Pod programem jsou také uvedena loga Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí, Magistrátu hl. m. Prahy, spolku DOMUS a Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Na závěr jsou v příspěvku 4 fotografie z této akce.

Výstava „Praha rozmanitá“ (5.–31. prosince 2020)

Pozvánku/plakát na tuto výstavu fotografií Zdravky Slavove a Denici Prodanove a její vernisáž sdílel DNM na svých webových stránkách. Na plakátě s fotografií, která byla pravděpodobně součástí výstavy, je uvedeno, že v ýstavu pořádal bulharský spolek Vazrazdane s finanční podporou Ministerstva kultury České republiky a Magistrátu hl. m. Prahy a že výstava proběhla v prostorách Domu národnostních menšin. Na stránkách je také dostupná fotodokumentace z vernisáže této výstavy (celkem 16 fotografií), na které můžeme vidět některé z návštěvníků a vystavovaných fotografií.

Výstava „Moravští Chorvatí očima Othmara Ruzicky“ (8.–28. prosince 2020)

DNM na svých webových stránkách sdílel pozvánku na výstavu reprodukcí obrazů malíře Othmara Ruzicky, doplněné lidovou slovesností moravských Chorvatů. Výstava proběhla v Galerii Domu národnostních menšin, který si výstavu zapůjčil od Sdružení občanů chorvatské národnosti v ČR. Pod pozvánkou jsou fotografie z vernisáže této výstavy, celkem 30 fotografií. Stejnou pozvánku sdílel DNM i na svých facebookových stránkách (15 reakcí), později sdílel také 4 fotografie z vernisáže výstavy (11 reakcí).

Diskusní fórum „Evropská migrace a integrace národnostních menšin v ČR“ (14. prosince 2020)

Toto diskusní fórum pořádala Akademie národnostních menšin v Praze a konalo se v Domě národnostních menšin. Ten na svých webových stránkách zveřejnil jeho diskusní program. Na fóru přednášeli čeští akademikové na téma migrace a integrace národnostních menšin. Součástí programu byla i vernisáž k výstavě Akademie národnostních menšin „Obrazem doby“, která se skládala z informačních panelů o historii, kultuře aj. jednotlivých menšin. Pod programem lze poté vidět 12 fotografií z celé akce.

Přednáška „Z jižní Moravy až na konec světa“ (15. prosince 2020)

Pozvánku na tuto přednášku o příbězích moravských Chorvatů sdílel DNM na svých webových stránkách. Přednáška proběhla online formou a její přednášející byla místopředsdkyně Sdružení občanů chorvatské národnosti v ČR Mgr. Lenka Kopřivová. Pozvánka taktéž upozorňovala na v tu dobu probíhající výstavu „Moravští Chorvatí očima Othmara Ruzicky“.

Literární večer a křest knihy (16. prosince 2020)

DNM sdílel pozvánku/plakát na tuto událost ke křestu knihy Krasimira Prodanova na svých webových stránkách. Večer pořádal spolek Vazraždane a probíhal v prostorách Domu národnostních menšin. Na pozvánce je uvedená informace, že akci podpořilo Ministerstvo kultury ČR a Magistrát hl. m. Prahy. Název knihy na ní není uvedený v češtině; kniha je psána bulharsky.

Muzejní noc 2020 (21. prosince 2020)

DNM na svých webových stránkách zveřejnil fotodokumentaci (celkem 19 fotografií) z Muzejní noci proběhlé v Domě národnostních menšin. K fotografiím nejsou žádné doplňující informace, ale lze na nich spatřit informační panely z již zmiňované výstavy „Obrazem doby“, kroje a různá hudební a pěvecká vystoupení.

Vánoční koncert (22. prosince 2020)

DNM na svých webových stránkách zveřejnil oznámení o proběhnutém vánočním koncertě, organizovaným bulharským spolkem Vazraždane v sále Bohuslava Martinů v Lichtenštejnském paláci spolu s 6 fotografiemi z této události. Příspěvek zmiňuje, že akce byla podpořena Ministerstvem kultury a Magistrátem hl. m. Prahy. Koncert se z důvodu pandemie covidu-19 musel odehrát bez publika, nicméně spolek Vazraždane pro své posluchače koncert nahrál a umístil ke zhlédnutí na platformu YouTube. Video má k červenci 2021 celkem 558 zhlédnutí.

Vánoce 2020 (neuvedeno)

DNM na svých webových stránkách zveřejnilo příspěvek o vánoční besídce Bulharské školy. Datum konání ani žádné další doplňující informace nejsou dostupné, ale k dispozici je 9 fotografií. Na nich lze vidět, že besídka se odehrávala v prostorách DNM, dále jsou na fotografiích děti, které dostávají dárky od pána v kostýmu bulharského Dědy Koledy, který podle bulharských zvyků nosí dětem na Vánoce nadílku.

„Pomoc znamenala život: online projekce dokumentů“ (26. ledna 2021)

DNM na svých facebookových stránkách sdílel pozvánku na událost, kterou si připravil Polský institut v Praze ve spolupráci s Židovským muzeem v Praze u příležitosti Mezinárodního dne památky obětí holocaustu. Jednalo se o online promítání tří polských

dokumentárních filmů týkajících se období druhé světové války, orientovaných na životy Poláků a Židů. Filmy byly doplněny českými titulky. Sdílená událost získala 5 reakcí.

Soutěž „Bílá a červená pro zdraví“ (30. ledna – 26. února 2021)

DNM na svých webových stránkách informoval o soutěži, kterou pořádala Bulharská Pravoslavná obec v České republice. Soutěž spočívala ve výrobě martenice, šperku, koláže nebo obrázku k bulharskému svátku Baba Marta. Cílem této akce bylo obohatit děti a dospělé znalostmi o obřadech toho svátku a jeho symbolice a rovněž vzbudit zájem o ně. Do soutěže se podle organizátora mohli přihlásit Bulhaři všech věkových kategorií, členové bulharských škol v zahraničí a mimoškolské a neziskové organizace působící mimo Bulharsko. Pozvánka, doplněná obrázky martenic, je napsaná v bulharštině. Soutěž byla součástí projektu „Návrat k bulharským kořenům“ a byla podpořená Ministerstvem kultury ČR, Magistrátem hl. m. Prahy a Domem národnostních menšin. Ten poté na svých webových stránkách zveřejnil fotografie zúčastněných výrobků a kreseb a rovněž fotografie výherců s jejich výtvary a diplomy (celkem 189 fotografií). Kromě bulharských dětí z České republiky se soutěže zúčastnily také bulharské děti ze samotného Bulharska, dále Německa, Španělska, Itálie a Ukrajiny.

Dílna Babičky Marty v Domě národnostních menšin (27. února 2021)

DNM na svých webových stránkách sdílel přání krásného jara od spolku Vazraždane. Na přání je fotografie tradičních bulharských marteniček, text přání je jak v češtině, tak v bulharštině. Pod přáním jsou dále dostupné informace o bulharském svátku k příchodu jara, o dni Baby Marty. V rámci oslav tohoto svátku v Domě národnostních menšin a ve spolku Vazraždane v Praze probíhala dílna pro výrobu již zmíněných tradičních amuletů vyráběných k této příležitosti, marteniček. V příspěvku lze také nalézt odkaz na video od spolku Vazraždane, nahrané na platformu YouTube, ve kterém tradičně oblečená „Babička Marta“ hovoří o tomto svátku a o výrobě marteniček. Video je v českém jazyce a k červenci 2021 má 16 zhlédnutí. Pod příspěvkem jsou dostupné také fotografie s Babičkou Martou, dekoracemi a marteničkami (celkem 18 fotografií).

Projekt „Bezplatná konzultace v oblasti zaměstnání pro Ukrajince v ČR 2021“ (1. dubna 2021)

DNM ohledně tohoto projektu na svých facebookových stránkách sdílel příspěvek stránky „Žijeme na čtyřce společně“. V příspěvku se nachází plakát s fotografií mladého

dělníka, v horní části plakátu jsou loga Ministerstva vnitra ČR, městské části Praha 4 a Domu národnostních menšin. Níže následuje informace o tom, že akce je pořádána v rámci projektu „Žijeme na čtyřech s polečně 2021“ na integraci cizinců, spolufinancovaného Ministerstvem vnitra ČR. Hlavní text plakátu je poté v ukrajinštině. V příspěvku se pod plakátem nachází bližší informace, způsoby nabízené pomoci a telefonní a e-mailový kontakt. Ten samý text poté následuje v ukrajinštině. Příspěvek získal celkem 1 reakci.

Výstava „Děti nepřítelů?“ (15. dubna – 4. května 2021)

Plakát k této výstavě zveřejnil DNM na svých webových stránkách. Nad plakátem je uvedena adresa Galerie Domu národnostních menšin, ve které se výstava pořádá. Na samotném plakátu pak následuje informace o době trvání výstavy a její český a německý název. Pod plakátem jsou v příspěvku uvedeny odkazy na podrobnější informace o výstavě a na tiskovou zprávu jak v češtině, tak v němčině. V ní se lze dozvědět, že výstava se v první části zaměřuje na příběhy česko-německých dětí v Československu po druhé světové válce, v druhé části se zaměřuje na životy dalších společensky utlačovaných skupin obyvatel v socialistické ČSR. V zápatí je uvedeno, že projekt byl financován Filozofickou fakultou Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem a Evropskou komisí.

Slavnostní uvedení CD KEDYSI (29. dubna 2021)

DNM na svých webových stránkách zveřejnil pozvánku na slavnostní uvedení CD KEDYSI, které obsahuje tradiční písně českého, slovenského a německého národa. Dále je uvedeno, že CD vydal spolek DOMUS a že koncert proběhne online formou na platformě Twitch.tv. Na pozvánce jsou poté loga spolku DOMUS, Úřadu vlády České republiky a Ministerstva kultury a informace o tom, že koncert byl finančně podpořen Ministerstvem kultury ČR, Magistrátem hl. m. Prahy a Úřadem vlády ČR v rámci projektu „Písně a hudba národnostních menšin jako součást komunikace a porozumění“. Text nad pozvánkou je v češtině, pozvánka samotná je ve slovenštině. Stejnou pozvánku zveřejnil DNM i na svých facebookových stránkách a příspěvek zde získal 2 reakce.

Výstava „Návrat k Bulharským kořenům“ (11. května – 4. června 2021)

Pozvánku na tuto dokumentární výstavu, pořádanou v Galerii Domu národnostních menšin, zveřejnil DNM na svých webových stránkách. V pozvánce jsou použity barvy bulharské vlajky (bílá, zelená a červená) a na pozvánce je kromě organizačních údajů

uveďeno, Œe se vŕstava koná u pŕíleŕitosti 20. vŕročí vzniku o. s. Bulharské pravoslavné obce v ŒR (taktŕž organizátor akce). Dále se na ní píše, Œe tĕmatem vŕstavy je identita, tradice, náboŕenství, vzdĕlávání, mŕty a legendy o zrodu svátků a zvyků našich pŕedků v Bulharsku. Z dŕvodu pouŕití slova „našich“ se domnívám, Œe akce je určena spíše pro pŕíslušníky bulharské menšiny. Dále je na pozvánce 10 zmenšených fotografií, zobrazujících patrnĕ výjevy z dalších bulharských akcí: napŕ. fotografii marteniček, osob oblečených v národních bulharských krojích nebo tŕí Œen drŕících ta líŕ s neznámým (kvalita fotografie není dostačující), ale pravdĕpodobnĕ bulharským jídlem. Nicménĕ za zajímavé povaŕuji to, Œe na jedné z tĕchto fotografií jsou zobrazeny dĕti s osobami oblečené v kostŕmech Myšáka Mickeyho a Myšky Minnie, tj. pohádkovými postavami pŕivodem nikoliv z bulharské, nŕbŕž z americké pop-kultury. Následuje ta samá pozvánka, tentokrát napsaná bulharsky, a celŕ příspěvek je na závĕr doplnĕn 32 fotografiemi z tĕto akce. Pozvánku DNM zveřejnil i na svých facebookových stránkách, nicménĕ pouze její verzi v češtinĕ. Příspěvek zde získal 6 reakcí.

Oslava u pŕíleŕitosti 20. vŕročí zaloŕení Bulharské pravoslavné obce v Œeské republice (18. kvĕtna 2021)

DNM na svých webových stránkách zveřejnil textovou pozvánku, ve které Bulharská pravoslavná obec v ŒR zve na oslavu u pŕíleŕitosti 20. vŕročí svého zaloŕení. Tato akce byla z mého pohledu pravdĕpodobnĕ určena pŕávĕ pro členy tohoto spolku. Na programu oslavy byl workshop pro dĕti, hudební program, výše zmínĕna dokumentární vŕstava „Návrat k bulharským kořenŕm“ a promítání videa o již také zmínĕné soutĕŕi „Bílá a ĕervená pro zdraví“.

Den vyšívánky (20. kvĕtna 2021)

Na ukrajinský svátek Den vyšívánky (vyšíváné ukrajinské košile) DNM na svých facebookových stránkách zveřejnil fotografii, na které jsou spolu zachyceni ředitel a knihovník DNM spolu se tŕemi dalšími pány pŕávĕ v tĕchto tradičních vyšíváných košilích. V popisku u fotografie je kromĕ pánŕ označen spolek Ukrajinská iniciativa v ŒR. Příspěvek získal celkem 24 reakcí, což z něj dĕlá „nejlajkovánější“ příspěvek za celé mnou sledované období.

Výstava „Karol Wojtyła. Narození“ (8.–18. června 2021)

DNM na svých webových stránkách zveřejnil textovou pozvánku od Klubu Polski v Praze na tuto výstavu, která má představovat důležité okamžiky v životě Karola Wojtyly, neboli papeže Jana Pavla II. Pod pozvánkou jsou fotografie (celkem 24) z vernisáže, která se z důvodu opatření během pandemie covidu-19 konala pouze v omezeném počtu účastníků. Na facebookových stránkách DNM byl zveřejněn příspěvek s plakátem výstavy a jednou fotografií s pár exponáty, spolu s informacemi o době trvání a místě výstavy (Galerie Domu národnostních menšin). Příspěvek získal 2 reakce.

Výstava „Dlouhá cesta k samostatnosti“ (9.–28. června 2021)

DNM na svých facebookových stránkách upozornil na tuto výstavu zveřejněním dvou fotografie, ukazující exponáty z této venkovní výstavy na Náměstí Jiřího z Poděbrad, spolu s informacemi o době trvání výstavy. Tu podle popisku připravil Ústav pro studium totalitních režimů a jejím tématem byly dějiny Ukrajiny ve 20. století až po současnost. Příspěvek získal 6 reakcí.

Prezentace knihy „Majstr a Malgorzata. Polky v továrnách ČSSR“ (23. června 2021)

DNM na svých webových stránkách zveřejnil plakát k prezentaci knihy Ondřeje Klípy „Majstr a Malgorzata. Polky v továrnách ČSSR“. Prezentace knihy se uskutečnila ve Společenském sále Domu národnostních menšin. Dále plakát shrnuje obsah knihy: jedná se o studii pracovní migrace v poválečném období, kdy na území ČSSR přijížděly ženy z Polska jakožto pracovní síla do továren.

Výstava „Zuzana Schmidt“ (9. července – 7. srpna 2021)

DNM na svých facebookových stránkách zveřejnil pozvánku na výstavu obrazů slovenské umělkyně Zuzany Schmidt, konající se v Galerii Domu národnostních menšin. Na pozvánce je dále uvedeno, že výstavu pořádal Spolek DOMUS, a informace o tom, že výstavu finančně podpořilo Ministerstvo kultury ČR a Magistrát hl. m. Prahy.

4.2 Multikulturní vzdělávací programy

Dům národnostních menšin na svých webových stránkách v rubrice *Výukové listy* nabízí multikulturní vzdělávací programy. Vznik tohoto projektu sice nezapadá do mnou zkoumaného časového období, vznikl dříve (rok 2018), ale i nadále funguje a bylo možné

ho pozorovat ve sledovaných akcích; např. na fotografiích ze slavností „Zažít město jinak“ můžeme vidět využití materiálů, vzniklých v jeho rámci, v aktivitách pro děti. Tento projekt, financovaný Magistrátem hlavního města Prahy, vznikl ve spolupráci se Spolkem Zaedno, jehož cílem je rozvoj multikulturní společnosti v České republice a vedení společnosti k větší toleranci a porozumění. Úkolem projektu je vést děti z pražských škol k poznání života a kultury cizinců a využívá vzdělávací materiály ve formě her, pracovních listů atd. Na stránkách jsou uvedeny programy týkající se států a obyvatel Rakouska, Bulharska, Německa, Ruska, Slovenska, Vietnamu a Romů, přímo na stránkách je k dispozici program rakouský a romský. Pro více materiálu je uveden odkaz na stránky Spolku Zaedno (www.zaedno.org). V programech se děti např. učí o stručné historii dané země, o její kultuře, mají k dispozici ukázkou textu v jazyce daného státu a nabyté znalosti poté mohou otestovat v různých křížovkách, kvízech nebo spojovačkách apod. Programy nejsou čistě zaměřené na národnostní menšiny (např. rakouská národnost nepatří k uznaným národnostním menšinám), ale spíše na cizince obecně. Významné je, že ani jeden výukový program není vztažen k České republice a k životě menšin zde, tj. vytváří představu, že menšiny se nachází mimo český prostor.

4.3 Analýza dat

Během mnou sledovaného období (tj. 13 měsíců, období červen 2020 až červenec 2021) jsem identifikovala a analyzovala celkem 39 událostí, které se týkaly národnostních menšin a jejich kultury a DNM na ně na svých webových či facebookových stránkách upozorňoval. V rámci analýzy jsem ohledně každé aktivity/události vytvářela data v rámci následujících kategorií: typ akce, organizátor, adresát, oblast podpory, přítomnost etnicity a o jakou menšinu se jednalo, poté ještě, kolik příspěvků ohledně dané akce zveřejnila každá z platforem a kolik reakcí dané příspěvky získaly na Facebooku.

4.3.1 Typy akcí

V rámci analyzovaných prezentovaných aktivit jsem zaznamenala následující spektrum akcí: setkání příslušníků menšiny, festivaly, výstavy, debaty, prezentace knih, koncerty, hudební i divadelní představení, workshopy pro děti, oslavy svátků nebo výročí spolků, přednášky, nabídku odborné konzultace, promítání filmů a soutěže. Nejčastějším typem událostí byly výstavy, vnitřní i venkovní, kterých se konalo celkem 13. Jednalo se o

výstavy různých druhů: byla vystavována díla jak již zesnulých umělců, tak i těch aktuálně tvořících, dále se jednalo o výstavy obrazů, fotografií i plastik. K tomu probíhaly i historicky zaměřené výstavy, které měly za cíl návštěvníky informovat.

4.3.2 Organizátoři akcí

Organizátoři akcí byli trojího typu. Jednalo se o samotný Dům národnostních menšin, dále menšinové organizace/spolky a také státní instituce. Mezi menšinovými spolky, které se na pořádání podílely, patřily Klub Polski v Praze, Spolek Vazraždane, spolek DOMUS, Svaz Maďarů žijících v českých zemích, Společnost přátel Podkarpatské Rusi, spolek Ruská tradice, Akademie národnostních menšin v Praze, Sdružení Ukrajinců a příznivců Ukrajiny, spolek BONA FIDE, spolek Zaedno, Sdružení občanů chorvatské národnosti v ČR, Polský institut v Praze, Bulharská pravoslavná obec v Česká republika nebo Ukrajinská iniciativa v ČR. Mezi ty většinové organizátory patří různé městské části Prahy, Muzeum hlavního města Prahy, Velvyslanectví Ukrajiny v Praze, Velvyslanectví Slovenské republiky, Dům dětí a mládeže Modřany, Ústav pro soudobé dějiny AV ČR,, Ústav pro studium totalitních režimů nebo třeba i klub Rock Café.

4.3.3 Adresáti akcí

Některé z akcí byly pořádány v rámci jednotlivých menšin a jejich adresáty poté byli taktéž příslušníci těchto menšin, některé byly zaměřené na většinovou společnost, jako např. multikulturní festivaly, jiné byly teoreticky přístupné celé společnosti, v praxi ovšem určité akce měly vzhledem k místu konání či povaze akce menší kapacitu (některé z akcí byly taktéž kapacitně omezeny z důvodu bezpečnostních opatření během pandemie covidu-19).

4.3.4 Oblast podpory

Akce mohly sloužit jakožto podpora v různých oblastech: nejčastěji šlo u udržování kultury, tradic a historie dané menšiny / země jejího původu, ale některé z akcí byly zaměřené na integraci menšin, poskytnutí informací nebo na mezinárodní, popřípadě transnacionální vztahy. Mezi aktivity udržující kulturu pak patřily výstavy, koncerty, hudební a taneční vystoupení, divadelní představení, prezentace knih, promítání filmů, workshopy, slavnosti a festivaly. Aktivity udržující historii dané menšiny či země jejího

původů se rovněž mohly skládat z výstav, (prezentací) knih nebo promítání filmů. Tradice se udržovaly pomocí workshopů či besídek. Tyto tři oblasti se nicméně mohly i prolínat; na výstavách, na Muzejní noci v DNM nebo při oslavě u příležitosti 20. výročí založení Bulharské pravoslavné obce v ČR.

4.3.5 Zpřítomnění etnicity

Další ze sledovaných kategorií bylo to, jak je zpřítomněna etnicita ve způsobu prezentace akcí. Ta se u pozvánek/programů často projevovala použitím národního jazyka dané menšiny, ale používaly se také národní vlajky (popřípadě barvy národních vlajek), zobrazení tradičních pokrmů nebo tradičních krojů a osobnosti pocházející ze země původu menšiny. Na akcích se etnicita mohla manifestovat skrze zvyky a tradice, svátky, jídlo, umění (obrazy, filmy, hudba i literatura) a historii.

4.3.6 Menšiny

Z celkového počtu 14 národnostních menšin jich během mnou sledovaného období celkem 10 nějakou aktivitu organizovalo, popřípadě bylo předmětem nějaké aktivity. Jednalo se o menšinu běloruskou, bulharskou, chorvatskou, maďarskou, německou, polskou, rusínskou, ruskou, slovenskou a ukrajinskou. Menšina romská, řecká, srbská a vietnamská žádnou akci neorganizovala / žádné akce nebyla předmětem. Některé akce byly rovněž multikulturní. Nejaktivnější národnostní menšinou byla menšina bulharská – týkalo se jí 8 z 39 aktivit.

5. Závěr

Při analýze obsahu obou zkoumaných platforem jsem postřehla, že na webových stránkách byly pozvánky často až poté, co se akce uskutečnila. Facebookové stránky DNM jsou proto v tomto ohledu aktuálnější zdroj pro sledování informací. Na webových stránkách DNM se zase na druhou stranu nachází více fotografií z pořádaných akcí. Z toho vyplývá, že každá z těchto platforem plní jinou roli. Webové stránky mají za cíl dokumentovat aktivity, přinášet o nich záznam, resp. nabízet návštěvníkům stránek přehled o činnosti organizace / činnosti národnostních menšin a jejich spolků. Facebookové stránky jsou naopak platformou pro inzerování připravovaných aktivit.

Jak již bylo řečeno, ne všechny národnostní menšiny organizovaly či byly předmětem alespoň jedné z výše zmíněných 39 událostí, a mezi tyto neúčastníci se menšiny patřila menšina romská, řecká, srbská a vietnamská. V případě srbské menšiny možná mohu zmínit akci „Dny Prahy 15 – Svět v Hostivaři“, kde je na fotografiích z této akce možné vidět stánek se srbským občerstvením. To, že se tyto tři, resp. čtyři, národnostní menšiny v analyzovaných akcích nevyskytovaly, nicméně neberu jako implikaci toho, že by na našem území žádný kulturní život nevedly; plyne z toho pouze to, že v mnou sledovaném období nevyužívaly Dům národnostních menšin jakožto platformu pro své aktivity. Také v případě vietnamské menšiny Bednařík (2020) zmiňoval, že vietnamské komunity bývají velmi uzavřené vůči cizincům; poté by tedy dávalo smysl, že příslušníci a spolky této menšiny nemají zájem o to, aby jejich aktivity byly veřejně propagovány.

Pokud se z hlediska organizátorů podíváme na typy pořádaných aktivit, tak zjistíme, že multikulturní akce byly pořádány státními institucemi, ve spolupráci vícero menšinových spolků nebo Akademií národnostních menšin (tj. menšinový spolek, který je založen na participaci představitelů více národnostních menšin). Stejně tak se typy organizátorů odrážely i v oblasti podpory dané akce; v akcích zaměřených na integraci menšin se jakožto organizátoři neobjevovaly samostatné spolky jednotlivých menšin, nýbrž státní instituce nebo také spojení více menšinových spolků – jako je tomu v případě projektu „Laskavost – mezi lidmi most“. Jednotlivé menšinové spolky se naopak zaměřují na udržování kultury, historie nebo tradic své vlastní menšiny. Výjimku tvoří bulharský spolek Zaedno, který se mimo své menšinové aktivity zaměřuje i na oblast vzdělávání dětí, v této oblasti působí v kontextu multikulturní výchovy.

Na webových a facebookových stránkách byly prezentovány aktivity, které lze spojit s udržováním kultury menšiny. Jednalo se o několik formátů, na které bylo odkazováno. Akce prezentovaly jak umění ze země původu, tak i tvorbu příslušníků menšiny, kteří tvoří na území České republiky. Snaha o udržování historie menšin byla spojena s prezentací života a díla místní osobnosti, významné lokálně i globálně, s historií země původu, ale i s historií toho, jak se daná menšina dostala na území Česka. Příkladem ve vztahu k udržování kultury menšiny mohou být umělecké výstavy a prezentace knihy bulharské menšiny, kde se jednalo o umělce bulharského původu, které svá díla tvořili na území ČR. V případě historie se poté jednalo o výstavu, která byla zaměřená na místní historii jejich předků v Bulharsku. V případě slovenského umění byly pořádány výstavy slovenských umělkyní jak žijících na Slovensku, tj. v zemi původu, tak i slovenských umělkyní žijících v ČR. K zemi původu se ve svých aktivitách obracejí i Bělorusové a Poláci. V případě běloruské menšiny se jednalo o debatu, která se zabývala aktuální politickou situací právě v Bělorusku. Polská menšina se v jedné z akcí dotýkala událostí spojených se situací v Polsku po druhé světové válce, ale zároveň se dotýkala i historie své menšiny na území Česka, a to v prezentaci knihy „Majstr a Malgorzata. Polky v továrnách ČSSR“, která se zabývá pracovní migrací Polek na naše území. Rovněž do svých kulturních akcích zakomponovali slavné polské osobnosti, a to v případě výstavy děl Józefa Mehoffera (osobnost s lokální významností) a výstavy o životě Karola Wojtyly (osobnost s globální významností).

U valné většiny akcí jsem usoudila, že byly teoreticky přístupné pro celou společnost; a to z důvodu jazykových prostředků použitých na jejich pozvánkách, tj. vět jako „Zveme Vás na...“ nebo „Přijďte se podívat na...“, zároveň nevidím důvod, proč by se člověk české národnosti nemohl podívat např. na výstavu slovenské umělkyně nebo si poslechnou něco o historii moravských Chorvatů. Pozvánky byly taktéž psané česky / i česky, což ale pravděpodobně ještě nemusí nic znamenat, neboť ne všichni příslušníci dané menšiny musí nutně ovládat i její jazyk – může se jednat např. již o několikátou generaci menšiny žijící v ČR, která původní jazyk menšiny ke komunikaci doma již nepoužívá / neučí se mu, ale jinak se stále k národnostní menšině a její kultuře a zvykům hlásí. Jakožto akce vyloženě zaměřené na většinovou společnost považuji různé multikulturní festivaly.

Většina akcí byla zaměřená na udržování menšinové kultury, případně historie/paměti. Pouze 4 akce odkazovaly na nějaké svátky a tradice/zvyky s nimi spojenými; těmi byly dílna Babičky Marty v Domě národnostních menšin při příležitosti dne Baby Marty a s tím související soutěž „Bílá a červená pro zdraví“, oslava Vánoc na

besídce Bulharské školy a „symbolická“ oslava ukrajinského Dne vyšívanky v DNM. Žádnou z akcí bych nedefinovala jako vyloženě zaměřenou na transnacionální vazby. Možná bych o tom uvažovala v případě bulharské soutěže „Bílá a červená pro zdraví“, do které se mohli zapojit jak obyvatelé samotného Bulharska, tak i příslušníci bulharské menšiny žijící v dalších státech. Dvě z akcí vnímám jako zaměřené na mezinárodní vztahy, a to Pražskou mezinárodní konferenci slovenských a českých středoškoláků a online debatu s názvem „Debaty o svobodě a menšinách – Bělorusové“. Jednou z otázek debaty bylo mimo jiné totiž to, jak obyvatelům Běloruska můžeme pomoci my, obyvatelé České republiky. Pouze jedna z aktivit byla zaměřena na přímou pomoc příslušníkům menšiny s integrací do ČR, a tou byl projekt „Bezplatná konzultace v oblasti zaměstnání pro Ukrajince v ČR 2021“.

Etnicita se na pozvánkách samotných projevovala nejčastěji použitím jazyka národnostní menšiny. Celkem 12 událostí mělo své pozvánky/plakáty psané alespoň částečně v jazyce menšiny, či alespoň dvojjazyčné (druhý m jazykem se tady rozumí čeština). Dále se při prezentaci akcí objevovaly národní vlajky/barvy nebo fotografie tradičních pokrmů a krojů. Jak jsem již poznamenala, na akcích mohla etnicita být přítomna v podobě tradic, zvyků, jídla, umění, historie nebo i náboženství. V tom se některé menšiny lišily. Bulharská menšina zaměřovala své aktivity i na tradice a svátky (den Baby Marty a Vánoce) a na pozvánkách byly zobrazovány tradiční kroje. Ukrajinská menšina rovněž prezentovala své kroje, kterým byla věnovaná celá výstava, a taktéž se v Domě národnostních menšin slavil ukrajinský Den vyšívanky. Zbytek menšin své svátky a tradice s nimi spojené neprezentoval. Např. běloruská, německá a rusínská menšina ve svých aktivitách měla pouze akce zaměřené na historické, případně politické události. U slovenské menšiny se etnicita zobrazovala skrze kulturu: umělecké výstavy, divadelní představení, literární festival a CD s tradičními slovenskými písněmi.

Některé akce byly prezentovány pouze pomocí pozvánky, popřípadě plakátu, ale některé byly poté doplněny i fotogalerií. Mezi takové akce patřily převážně festivaly, vernisáže výstav a hudební/ taneční vystoupení. Při prezentaci akcí a na pozvánkách se mohly vyskytovat různé etnické symboly, jako vlajky, národní jazyk nebo zobrazení tradic. Nejvíce se takto prezentovaly akce bulharské menšiny, která v pozvánkách využívala jak jazyk, tak i barvy své národní vlajky, na pozvánkách se vyskytovaly fotografie krojů, marteniček (tj. předmět související s tradicemi) a jídel. Naopak v případě německé menšiny se žádné z těchto symbolů nevyskytovaly

Co se dalšího obrazu menšin týče, zmínila bych plakát pro projekt „Bezplatná konzultace v oblasti zaměstnání pro Ukrajince v ČR 2021“, na kterém byl vyobrazen dělník, což tedy může posilovat stereotypní asociaci Ukrajinci – dělníci. Organizátorem této akce a usuzuji že spolu s tím i tvůrcem jeho prezentace byla městská část Prahy 4, tj. většinová, státní instituce. Nejedná se tedy o způsob, kterým by se ukrajinská menšina prezentovala sama.

Za další možné téma výzkumu v této oblasti považuji např. zkoumat to, jací účastníci tyto akce pořádané národnostními menšinami navštěvují; tj. zda se jedná jenom o příslušníky daných menšin, nebo zda i členové většinové společnosti mají zájem o poznání odlišné, menšinové kultury.

Bibliografie

ANDERSON, Benedict. 2002 [1983]. Pomyslná společenství. In: HROCH, Miroslav. *Pohledy na národ a nacionalismus*. Praha: SLON, s. 239–269. ISBN: 80-86429-20-2.

BARTH, Fredrik. 2016. Etnické skupiny a hranice. Předmluva. In: JAKOUBEK, Marek (ed.). *Teorie etnicity*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON). ISBN: 978-80-7419-185-5.

BARTOŇ, Michal. 2011. *MÉDIA A MENŠINY V ČESKÉ REPUBLICE. VYTVÁŘENÍ MEDIÁLNÍHO OBRAZU MENŠIN V ČESKÉ REPUBLICE*. Olomouc. Bakalářská práce (Bc.). Univerzita Palackého v Olomouci. Filozofická fakulta.

BEDNAŘÍK, Petr. 2020. *Menšiny kolem nás*. Vyd. 1. Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, v.v.i. ISBN: 978-80-7285-249-9.

BITTNEROVÁ, Dana. 2009. Smysl menšinových institucí v současné společnosti. In: BITTNEROVÁ, Dana; MORAVCOVÁ, Mirjam. *Etnické komunity: Elity, instituce, stát*. Praha: Fakulta humanitních studií Univerzity Karlovy. ISBN: 978-80-87398-03-6.

Český rozhlas. 2020. *Národnostní menšiny v Česku nemají své školy, výjimkou jsou Poláci* [online]. 25. 07. 2020, [cit. 2021-06-10]. Dostupné z: <<https://cesky.radio.cz/narodnostni-mensiny-v-cesku-nemaji-sve-skoly-vyjimkou-jsou-polaci-8687432>>.

Van DIJK, Jan. 2009. In: MACEK, Jakub. Poznámky k teorii virtuálních komunit. *Biograf* (50): 60 odst. Dostupné z: <<http://www.biograf.org/clanek.php?clanek=v5001>>.

Dům národnostních menšin. 2020a. *Historie Domu* [online]. 09. 09. 2020, [cit. 2021-06-12]. Dostupné z: <<http://www.dnm-praha.eu/Historie>>.

Dům národnostních menšin. 2020b. *Nabídka místnosti k pronájmu* [online]. 08. 09. 2020, [cit. 2021-06-12]. Dostupné z: <<http://www.dnm-praha.eu/Rezervace>>.

ERIKSEN, Thomas Hylland. 2008. *Sociální a kulturní antropologie: příbuzenství, národnostní příslušnost, rituál*. Praha: Portál. ISBN: 978-80-7367-465-6.

ERIKSEN, Thomas Hylland. 2016. Epistemologický status konceptu etnicity. In: JAKOUBEK, Marek (ed.). *Teorie etnicity*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON). ISBN: 978-80-7419-185-5.

EZZEDDINE-LUKŠÍKOVÁ, Petra; PAŽEJOVÁ, Lucia. 2006. Slovenská menšina a migranti v ČR. In: LEONTIYEVA, Yana (ed.). *Menšinová problematika v ČR: komunitní život a reprezentace kolektivních zájmů (Slováci, Ukrajinci, Vietnamci a Romové)*. Sociologické studie / Sociological Studies 06:10. Praha: Sociologický ústav AV ČR. ISBN: 80-7330-098-2.

GELLNER, Ernest. 1993. *Národy a nacionalismus*. Praha: Josef Hříbal. ISBN: 80-900892-9-1.

HAJSKÁ, Markéta. 2019. The presentation of social status on a social network: The role of Facebook among the Vlach Romani community of Eastern-Slovak origin in Leicester, UK. *Romani Studies*, sv. 29, č. 2, s. 123–158.

HENDL, Jan. 2005. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Praha: Portál. ISBN: 80-7367-040-2.

HROCH, Miroslav. 1999. *V národním zájmu*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny. ISBN: 80-7106-298-7.

KLVAČOVÁ, Petra; BITRICH, Tomáš. 2003. *Jak se (ne)píše o cizincích*. Výzkumná zpráva. Multikulturní centrum Praha.

KOKAISL, Petr. 2014. *Etnické minority v Evropě*. Vyd. 1. Praha: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta. ISBN: 978-80-213-2524-1.

KOŽUŠNÍK, Marek. 2018. *Mediální obraz národnostních menšin a cizích státních příslušníků v ČR* [online]. [cit. 2021-07-05]. Bakalářská práce. Masarykova univerzita v

Brně, Pedagogická fakulta. Vedoucí práce Svatopluk NOVÁK. Dostupné z: <<https://is.muni.cz/th/hu5cy/>>.

MACEK, Jakub. 2009. Poznámky k teorii virtuálních komunit. *Biograf* (50): 60 odst. Dostupné z: <<http://www.biograf.org/clanek.php?clanek=v5001>>.

Magistrát Hlavního města Prahy. 2020. *Jednotlivé národnostní menšiny* [online]. [cit. 2021-06-16]. Dostupné z: <<https://prahanarodnostni.eu/narodnostni-mensiny/jednotlive-narodnostni-mensiny>>.

MORAVCOVÁ, Mirjam; NOSKOVÁ, Helena. 2005. Struktura etnických menšin a imigračních skupin v České republice. Vývoj let 1918–2001. In: BITTNEROVÁ, Dana; MORAVCOVÁ, Mirjam (eds.). *Kdo jsem a kam patřím? Identita národnostních menšin a etnických komunit na území České republiky*. Praha: Sofis. ISBN: 80-902785-8-2.

NOVOTNÁ, Hedvika. 2009/2010a. E_Úvod do společenskovedních metod. *Kvalitativní strategie výzkumu* [online]. Praha: FHS UK. [cit. 2021-04-02]. Dostupné z: <<https://dl1.cuni.cz/course/view.php?id=10903>>.

NOVOTNÁ, Hedvika. 2009/2010b. E_Úvod do společenskovedních metod. *Výběrové strategie* [online]. Praha: FHS UK. [cit. 2021-04-02]. Dostupné z: <<https://dl1.cuni.cz/course/view.php?id=10903>>.

PHILLIPS, Sarah. 2007. A Brief History of Facebook. *The Guardian* [online]. [cit. 2021-07-07]. Dostupné z: <www.theguardian.com/technology/2007/jul/25/media.newmedia>.

SMITH, Anthony D. 1986. *The Ethnic Origins of Nations*. Oxford: Basil Blackwell. ISBN: 978-0-631-16169-1.

SULITKA, Andrej; UHEREK, Zdeněk. 2015. National Minority Organisations in Prague: structure, competence and social activities. *Národopisná revue (Journal of Ethnology)*, sv. 25, č. 5, s. 3–17. ISSN: 0862-8351.

TANKOVSKA, H. 2021. Facebook: number of monthly active users worldwide 2008-2021. *Statista* [online]. [cit. 2021-07-07]. Dostupné z: <<https://www.statista.com/statistics/264810/number-of-monthly-active-facebook-users-worldwide/>>.

Vláda České republiky. 2014. *Statut Rady vlády pro národnostní menšiny* [online]. [cit. 2021-03-20]. Dostupné z: <http://www.vlada.cz/assets/ppov/rnm/141120_iii_statut_rada_nm_zmena_listopad.pdf>.

Vláda České republiky. 2001. *Zákon č. 273/2001 Sb. O právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů* [online]. [cit. 2021-03-20]. Dostupné z: <<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-273>>.